

Usama bin Laden och al-Qaeda

Analys av NBC-kapacitet

Lena Melin, Anders Lindblad, Björn Sandström och Roger Sundqvist

Utgivare Totalförsvarets Forskningsinstitut - FOI NBC-skydd 901 82 Umeå	Rapportnummer, ISRN FOI-R--0244--SE	Klassificering Användarrapport
	Forskningsområde 3. Massförstörelsevapen	
	Månad, år November 2001	Projektnummer E4784
	Verksamhetsgren 2. NBC-skyddsforskning	
	Delområde 33 NBC-studier (ÖCB)	
Författare/redaktör Lena Melin Anders Lindblad Björn Sandström Roger Sundqvist	Projektledare Lars Rejnus	
	Godkänd av	
	Uppdragsgivare/kundbeteckning ÖCB	
	Tekniskt och/eller vetenskapligt ansvarig Författarna	
Rapportens titel Usama bin Laden och al-Qaeda. En analys av NBC-kapacitet		
Sammanfattning (högst 200 ord) Sedan mitten av 90-talet har det publicerats ett stort antal uppgifter om att Usama bin Laden och al-Qaeda både intresserat sig för och försökt komma över biologiska, kemiska och nukleära stridsmedel. Denna rapport innehåller en sammanställning över bin Laden, nätverket och de påståenden och rykten som finns angående ett eventuellt NBC-innehav. De flesta uppgifter som finns tillgängliga bygger på rykten, är andrahandsuppgifter eller vittnesförhör med gripna personer. Om dessa personer talat sanning eller ej går inte att bedöma. Rapporten avslutas med en diskussion och några korta slutsatser som är möjliga att dra utifrån tillgänglig information.		
Nyckelord Biologiska och kemiska stridsmedel, kÄm vapen, radioaktiva ämnen, terrorism, träningsläger, Afghanistan, Sudan, Europa, Irak		
Övriga bibliografiska uppgifter	Språk Svenska	
ISSN 1650-1942	Antal sidor: 48 s.	
Distribution enligt missiv	Pris: Enligt prislista Sekretess	

Issuing organization FOI – Swedish Defence Research Agency NBC Defence SE-901 82 Umeå	Report number, ISRN FOI-R--0244--SE	Report type User report
	Research area code 3. Weapons of Mass Destruction	
	Month year November 2001	Project no. E4784
	Customers code 2. NBC-Defence Research	
	Sub area code 33 NBC Studies for the Agency for Civil Emergency	
Author/s (editor/s) Lena Melin Anders Lindblad Björn Sandström Roger Sundqvist	Project manager Lars Rejnus	
	Approved by	
	Sponsoring agency ÖCB	
	Scientifically and technically responsible The authors	
Report title (In translation) Usama bin Laden and al-Qaeda. An analysis of NBC capacity		
Abstract (not more than 200 words) Since the mid-90's, a large amount of information has been published about Usama bin Laden, al-Qaeda and their interest for and attempts to acquire biological, chemical and nuclear weapons. This report is a summary of bin Laden and the network as well as the rumours and claims about the possession of WMD. Most of the available information in open sources is based on rumours, second-hand information and court evidence. The report concludes with a discussion and some short conclusions.		
Keywords Biological and chemical warfare, nuclear weapons, radioactive substances, terrorism, training camps, Afghanistan, Sudan, Europe, Iraq		
Further bibliographic information	Language Swedish	
ISSN 1650-1942	Pages 48 p.	
	Price acc. to pricelist Security classification	

Innehåll

Inledning	7
Usama bin Laden och Al-Qaeda	9
Usama bin Laden	9
Al-Qaeda	10
Organisationer i nätverket	10
Nätverkets struktur	10
Nyckelpersoner	12
Handbok för Jihad	14
Celler i Europa	14
Händelser i anknytning till terrorattentaten i USA den 11 september	16
Intervjuer och uttalanden om NBC-användning	17
Bin Ladens anknytning till tidigare terroristattentat	17
NBC-stridsmedel	21
Biologiska och kemiska stridsmedel och ämnen i Afghanistan	22
Kabul	24
Kandahar	25
Jalalabad	26
Khost	26
Produktionsplatser och laboratoriestandard	26
Åtkomst	27
Nukleära ambitioner	28
Diskussion och slutsatser	31
Afghanistan	31
USA och Europa	31
Möjligt innehav	32
Bedömda resurser	32
Kunskapsnivå	32
Slutsatser	32
Bibliografi	35
Bilaga 1 – Sammanfattning av påstått innehav och intresse	41
Bilaga 2 – Terroristorganisationer med påstådd anknytning till Usama bin Laden och al-Qaeda	45

Inledning

Efter terrorattentaten mot World Trade Center i New York och Pentagon i Washington den 11 september 2001 var det ingen som tog på sig ansvaret för dåden. Ganska snart riktades dock misstankarna mot Usama bin Laden och terroristnätverket al-Qaeda. I början av oktober ansåg USA:s regering att det fanns så starka bevis mot dem att det gick att bevisa deras skuld. Andra regeringar i världen, inklusive Sveriges, fick ta del av materialet och har ställt sig bakom bevisningen.

Usama bin Laden och al-Qaeda har varit baserade i Afghanistan sedan 1996, där de står under talibanregimens beskydd. Bin Laden uppges förse regimen med materiel, liksom ekonomiskt och militärt stöd. Talibanerna har i gengäld låtit bin Laden driva träningsläger i och terroristaktiviteter från Afghanistan och skyddat honom från angrepp utifrån. Usama bin Laden har tagit på sig ansvaret för attackerna mot amerikansk militär i Somalia 1993, amerikanska ambassaderna i Kenya och Tanzania 1998 och har även satts i samband med flera andra attentat.

Ett stort antal uppgifter har också framkommit sedan mitten av 90-talet om att bin Laden/al-Qaeda försökt komma över biologiska, kemiska och nukleära stridsmedel. Den fråga som media och åtskilliga säkerhetstjänster runt om i världen ställt sig de senaste åren är: Hur långt har Usama bin Laden kommit i sina ansträngningar?

Denna rapport innehåller en sammanställning över bin Laden, nätverket al-Qaeda och de påståenden och rykten som finns angående ett eventuellt NBC-innehav. Rapporten avslutas med en analys och bedömning av den möjliga NBC-kapaciten. Det är dock svårt att göra en analys utgående från ett material som är behäftat med stora osäkerheter när det gäller trovärdigheten. De flesta uppgifter som finns tillgängliga bygger på rykten, är andrahandsuppgifter eller vittnesförhör med gripna personer. Om dessa personer talat sanning eller ej går inte att bedöma.

Rapportförfattarna har så långt det är möjligt försökt verifiera de uppgifter som återges i rapporten och tagit hänsyn till i vissa fall osäkra uppgifter i analysen och bedömningen. Bedömningarna har gjorts utgående från material och uppgifter som varit kända eller publicerats fram till den 21 november 2001.

Författarna önskar rikta ett varmt tack till Carin Stenlund för hjälp med litteratursökningar, Britt Karlsson i form av opponent och granskare av rapporten samt Rickard Norlin för konsultationer avseende nervgaser.

Usama bin Laden och Al-Qaeda

Usama bin Laden

Usama bin Laden föddes 1957 i Riyad, Saudiarabien. Han studerade ekonomi och marknadsföring vid King Abdul Aziz-universitetet i Jedda och började 1973 umgås med ett antal muslimska grupper.

Kort efter att Sovjetunionen invaderade Afghanistan i januari 1979, lämnade bin Laden familjeföretaget för att tillsammans med andra muslimska araber kämpa tillsammans med afganska mujahedin.

När Sovjetunionen tvingades ut ur Afghanistan 1989 återvände bin Laden till familjeföretaget, men hans radikala muslimska kontakter tvingade honom att hålla sig undan från saudiarabiska myndigheter. 1990 ockuperades Kuwait av Irak och när Saudiarabien upplät mark till amerikanska trupper såg bin Laden detta som ett svek mot islam och ett brott mot Koranens bud. Han ansåg att kungafamiljen var korrumpierad och skulle bekämpas med alla medel. Efter en serie terroristattacker mot amerikanska baser i Saudiarabien 1991, tvingades bin Laden i exil. Han flyttade till Sudan där han byggde upp ett nätverk av företag samtidigt som han hjälpte Sudans regering att bygga vägar och flygfält. Dessa insatser i Sudan hjälpte honom att ordna fristäder och arbete för andra al-Qaeda-medlemmar.

I början av 90-talet grundade han en Londonbaserad grupp, ”The Advisory and Reform Committee”, som gav ut litteratur riktad mot regimen i Saudiarabien. Resultatet av detta blev att familjen försköt honom och att hans medborgarskap i Saudiarabien upphävdes 1994. En serie nya attentat i Somalia och Egypten innebar att han förklarades som *persona non grata* även i Sudan. Efter starka påtryckningar från Egypten och USA utvisades han 1996.

Han återvände till Afghanistan tillsammans med familjen och kom att stå under talibanregimens beskydd. Bin Laden som beräknas ha cirka 300 miljoner dollar i personliga tillgångar sägs ha försett talibanregimen med vapen, soldater m m, att användas i striderna mot Norra alliansen. Han sägs vara involverad i talibansk militär träning, planering och operationer och uppges ha representanter i den talibanska militärledningen¹. USA har utan resultat begärt bin Ladens utlämnande från Afghanistan ända sedan 1996. I november 1998 åtalades han tillsammans med Mohammed Atef formellt för planerandet av bombattentaten mot de amerikanska ambassaderna i Nairobi, Kenya och Dar es Salaam i Tanzania. En belöning på 5 miljoner dollar utfästes till den som kan bidra till deras gripande. Trots hårda påtryckningar och även bombningar mot misstänkta träningsläger i östra Afghanistan har talibanregimen vägrat att lämna ut bin Laden utan att de fått bevis för hans brott². I slutet av november 1998 rapporterade nyhetsbyrån AP att talibanregimen efter tre veckors utredning konstaterat att USA inte kunde lägga fram bevis för bin Ladens skuld och att ”utan bevis så är han en fri man”³.

I juni 2001 varnade USA talibanregimen att de hade rätt att försvara sig och skulle hålla regimen ansvarig för attacker mot amerikanska medborgare om de genomfördes av terrorister som uppehåller sig i Afghanistan⁴. Den 7 juni 1999 placerades bin Laden på FBI:s ”Ten most

¹ 10 Downing Street, *Responsibility for the terrorist atrocities in the United States*, 2001-10-04

² Michael Grunwald och Vernon Loeb, *Charges filed against Bin Laden*, Washington Post, 1998-11-05

³ Kathy Gannon, *Taliban clears bin Laden of charges*, Associated Press, 1998-11-20

⁴ 10 Downing Street, *Responsibility for the terrorist atrocities in the United States*, 2001-10-04

wanted list” och belöningen på 5 miljoner dollar kvarstår för den som kan bidra till hans gripande⁵.

Al-Qaeda

I nätverket al-Qaeda (”basen”) har bin Laden samlat ett flertal radikala muslimska grupper med varierande nationaliteter som arbetar mot samma mål; fördrivandet ur muslimska länder av icke-muslimsk kontroll eller påverkan. Det påstås att sympatiserande organisationer och celler finns i omkring 40 länder⁶.

Bin Laden uppges ge stöd till tre typer av grupperingar

- Grupper som strider mot regimer som de anser äventyrar muslimska ideal och intressen, till exempel Egypten, Algeriet och Saudiarabien.
- Grupper som strider mot regimer som anses förtrycka den muslimska befolkningen, till exempel Jugoslavien (Kosovo) och Indonesien.
- Grupper som strider mot regimer för att kunna etablera en egen muslimsk stat, till exempel Palestina och Tjetjenien.

Ideologin har medfört att bin Laden har stöttat muslimska soldater och terrorister runt om i världen. Några exempel är grupper som verkar mot serbiska styrkor i Bosnien, mot sovjetiska styrkor i Afghanistan och numera ryska styrkor i Tjetjenien, mot pro-västerländska regeringar i Egypten, Algeriet, Saudiarabien, Uzbekistan m fl. Ett uttalat hat finns också mot amerikanska styrkor och medborgare både i USA och på andra håll i världen.

Organisationer i nätverket

Bland några av de muslimska grupper som påstås ingå i eller sympatisera med al-Qaeda kan nämnas

- Al-Jihad och Islamic Group i Egypten. Flera personer ur dessa grupper tjänstgör nu i bin Ladens inre krets, bland annat Ayman al-Zawahiri, Rifai Taha Musa och Mohammed Atef (Abu Hafis Masri)⁷. De flesta medlemmarna i al-Qaeda kommer från de egyptiska grupperna.
- Armed Islamic Group (GIA) i Algeriet
- Harakat ul-Mujahidin (HUM) i Pakistan
- Islamic Movement of Uzbekistan (IMU)
- Oppositionsgrupper i Saudiarabien

Länkar påstås också finnas till Abu Sayyaf Group (ASG) och Moro National Liberation Front i Filippinerna, Jaish Aden Abin al Islami i Jemen, Jaish-e-Mohammed i Pakistan, Hamas och irakisk underrättelsetjänst. Mer information om ovanstående grupper återfinns i bilaga 2.

Nätverkets struktur

Al-Qaeda är organiserat med bin Laden i toppen, tillsammans med andra al-Qaeda-ledare och ledare för de ingående grupperna. Direkt under bin Laden finns *Shura majlis*, ett konsultativt organ. Fyra kommittéer; militär, religiös, finanser och media, rapporterar till *Shura majlis*.

⁵ CRS Report for Congress, *Terrorism: near Eastern groups and state sponsors*, 2001-09-10

⁶ Celler har identifierats eller misstänks finnas i Afghanistan, Pakistan, Bangladesh, Saudiarabien, Qatar, Jemen, Jordanien, Egypten, Libyen, Libanon, Algeriet, Tunisien, Mauretanien, Sudan, Azerbajjan, Uzbekistan, Tajikistan, Tjetjenien, Somalia, Eritrea, Kenya, Tanzania, Uganda, Etiopien, andra delar av Afrika, Malaysia, Filippinerna, Uruguay, Ecuador, Bosnien, Kosovo, Albanien, Storbritannien, Kanada och USA.

⁷ CRS Report for Congress, *Terrorism: near Eastern groups and state sponsors*, 2001-09-10

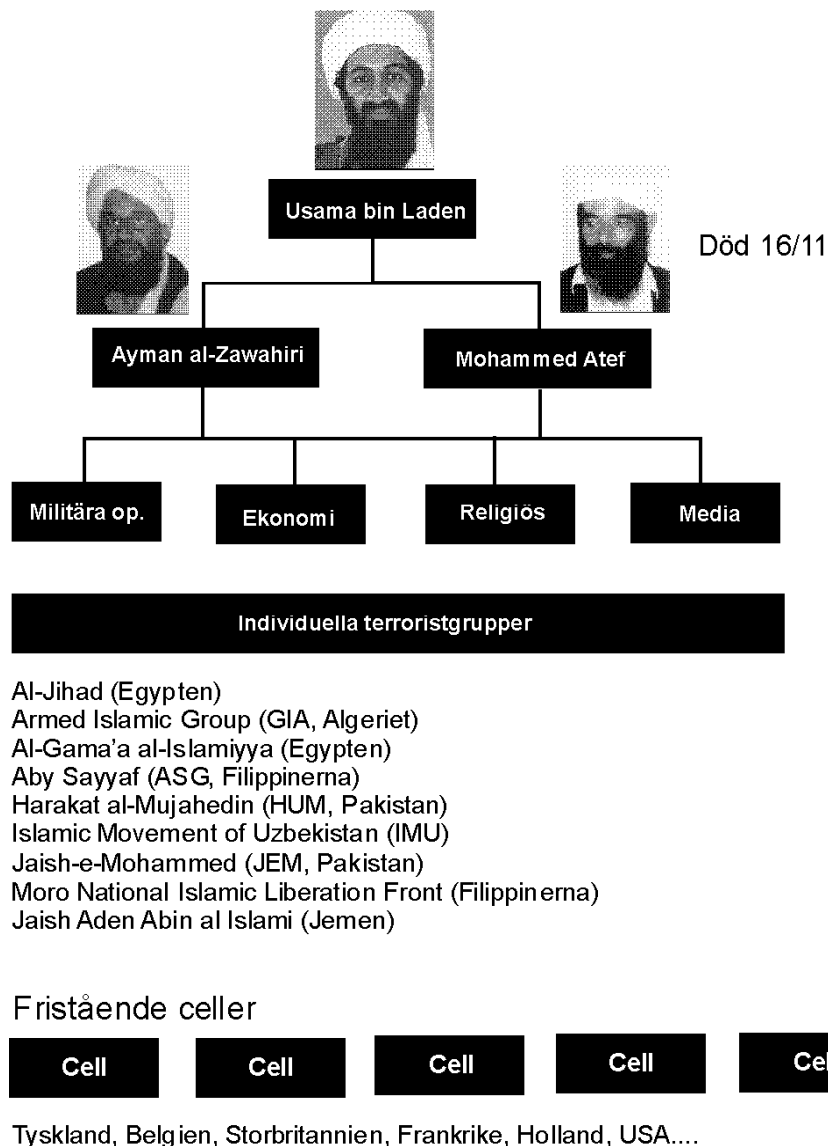
Den militära kommittén ansvarar för rekrytering, träning, införskaffande och vidarebefordrande av support och militära operationer. Ansvarig för detta är den militära chefen Mohammad Atef, se "Nyckelpersoner".

Den finansiella kommittén ansvarar för de ekonomiska resurser som är nödvändiga för att upprätthålla olika aktiviteter. Mamdouh Mahmud Salim påstods från USA ha varit ansvarig för denna kommitté. Han greps i Tyskland i september 1998 och överlämnades till USA i slutet av samma år, åtalad för mordkonspiration och planer att använda massförstörelsevapen mot amerikanska medborgare⁸. Enligt AP ska Salim vara född i Sudan, men ha irakiskt ursprung. I artikeln påstås han ha försökt komma över 'komponenter till kärnväpen'⁹ (se även avsnittet "Nukleära ambitioner"). En stor del av finansieringen sägs också ha skett med hjälp av bin Ladens privata förmögenhet, bidrag från rika araber i Gulfstaterna liksom droghandel. Vem som ansvarar för finanserna i dagsläget är oklart, men ett aktuellt namn kan vara Mustafa Ahmed, se "Nyckelpersoner".

Den religiösa/juridiska kommittén ansvarar för att befästa al-Qaedas ställning medan mediakommittén sköter spridandet av nyheter och information angående politiska och militära aktiviteter.

⁸ *Suspected bin Laden aide turned in*, Washington Post, 1998-12-20

⁹ Larry Neumeister, *Alleged aide to bin Laden indicted*, Associated Press, 1999-01-07

Figur 1. Nätverket al-Qaedas struktur

Nyckelpersoner

Flera av ledarna på mellannivå är egyptier, många av dem är före detta militärer och polismän. Även om medlemmarna i al-Qaeda kommer från olika håll i den muslimska världen, sägs egyptierna vara de som står för den organisatoriska kunskapen. De som har en militär eller polisiär bakgrund har för nätverket ovärderlig kunskap som också återspeglas operativt och organisatoriskt.

Ledare för al-Qaeda är **Usama bin Laden**.

Alias: Saykh Usama bin Laden, the Prince, the Emir, Abu Abdallah, Mujahid Shaykh, Hajj, The Director

Bin Ladens närmaste man påstås vara **Ayman al-Zawahiri**, en egyptisk läkare som grundade det militanta Islamic Jihad. Al-Zawahiri träffade bin Laden i slutet av 80-talet i Afghanistan och bedöms vara hans närmaste rådgivare i politiska och strategiska frågor. Han tros ha förbindelser med rika beskyddare och muslimska radikaler runt om i världen. Al-Zawahiri fängslades i anslutning till mordet på Anwar Sadat 1981 och är åtalad i USA för påstådd inblandning i bombattentaten mot ambassaderna i Kenya och Tanzania 1998. Har nämnts som möjlig efterträdare till bin Laden¹⁰. En belöning på 5 miljoner är utfäst för information som bidrar till hans gripande.

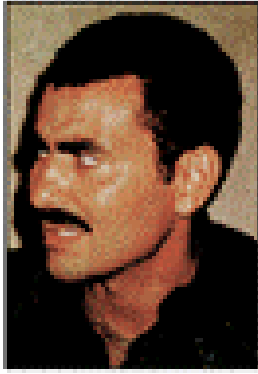
Chef för den militära grenen är **Muhammed Atef**, en före detta egyptisk polisman med stor kunskap om juridik och egyptiska underrättelsemetoder. Han påstås ha upprättat alla al-Qaedas nätverk i östra Afrika. Han har satts i samband med och åtalats i USA för bombattentaten mot ambassaderna i Kenya och Tanzania 1998¹¹. Har också nämnts som möjlig efterträdare till bin Laden. Påstås ha dödat vid en amerikansk bombräd mot afghanska mål 16/11¹².

Alias: Abu Hafs al-Masri, Abu Hafs, Abu Hafs El-Masry El-Khabir, Taysir, Sheikh Taysir Abdullah, Abu Khadijah

¹⁰ STRATFOR, Strategic Forecasting, *Al Qaeda's Egyptian Leaders*, 2001-10-18, www.stratfor.com och FBI, *Most wanted terrorists, Ayman al-Zawahiri*, <http://www.fbi.gov/mostwant/terrorists/teralzawahiri.htm>, 2001-10-19

¹¹ STRATFOR, Strategic Forecasting, *Al Qaeda's Egyptian Leaders*, 2001-10-18, www.stratfor.com

¹² *Usama bin Ladins "ÖB" dödad*, Västerbottens-Kuriren, 2001-11-17

En av chefsrådgivarna till bin Laden är **Mustafa Ahmed Hamza**, också militär ledare för Islamic Group (Al-Gama'a al-Islamiyya). Han är en av de personer som främst misstänks ligga bakom mordförsöket på Mubarak i Addis Abeba i Etiopien 1995. Hamza arbetade i nära samarbete med bin Laden i Sudan och är en erfaren militär¹³. Han har också nyligen utpekats som finansansvarig i al-Qaeda av tidningen TIME¹⁴.

En annan intressant person är **Ali Mohamed**, en egyptisk underrättelseofficer. Innan han greps och dömdes för bombattentaten mot ambassaderna i Kenya och Tanzania tränade han al-Qaeda-anhängare i överlevnadsteknik i Afghanistan och Pakistan¹⁵.

Handbok för Jihad

I den arabiskspråkiga *Encyclopedia of Jihad*, som består av 11 volymer och totalt 6000 sidor finns detaljerade instruktioner över terrorism och urban gerillakrigföring. En av volymerna tar upp biologisk och kemisk terrorism och där beskrivs i detalj hur man utnyttjar en byggnads ventilationssystem för biologiska eller kemiska attacker. "Krigarna" uppmanas också att förgifta läkemedel och att använda injektionsprutor för att förgifta livsmedel¹⁶.

Celler i Europa

Under flera års tid har celler tillhörande al-Qaeda varit baserade i Europa, bland annat Tyskland, Spanien, Italien, England och Belgien. Det senaste året har polis och säkerhetstjänst funnit bevis för åtminstone fem planerade attentat i Europa. Från den 11 september till 5 november 2001 har över 30 nyckelpersoner gripits för att de påstås ha länkar till muslimsk terrorism. Enligt Stefan Dambroso, åklagare i Milano, var de attentat som genomfördes av algerier inte speciellt välkoordinerade fram till 1998. Därefter sägs bin Laden ha sammanfört och koordinerat de existerande terroristcellerna i Europa, vilket gjort dem mer radikala och farliga¹⁷.

¹³ STRATFOR, Strategic Forecasting, *Al Qaeda's Egyptian Leaders*, 2001-10-18, www.stratfor.com

¹⁴ Adam Cohen, *Who funds the terror? Following the money*, TIME, 2001-10-08

¹⁵ STRATFOR, Strategic Forecasting, *Al Qaeda's Egyptian Leaders*, 2001-10-18, www.stratfor.com

¹⁶ Roland Jacquard, *The Guidebook of Jihad*, TIME, 2001-10-29

¹⁷ James Graff, *The European connection. Hate club*, TIME, 2001-11-05

Varje cell tros bestå av ett mindre antal personer, vanligtvis 5 – 6 stycken. Enligt den förre al-Qaeda-medlemmen L’Houssaine Kherchtou är flera grupper engagerade i attacker mot ett mål. En bevakningsgrupp samlar information om olika mål och sänder den till cheferna som bestämmer vilket mål som ska attackeras. En logistikgrupp får därefter anskaffa vapen och explosivämnen som behövs och en grupp utför själva attacken. En annan uppgiftslämnare har sagt att en terroristoperation delas upp mellan två grupper; en som genomför bevakning, logistik, planering, bombkonstruktion medan den andra gruppen genomför attentatet. Den tredje uppgiftslämnaren påstår att varje cell har fyra funktioner (underrättelse, logistik, planering/förberedelse och genomförande)¹⁸. Sannolikt kan det vara så att verksamheten bedrivs på något av detta sätt eller att celler opererar olika beroende på geografisk lokalisering och möjligheten till kontakter sinsemellan. Det verkar dock klarlagt att flera av cellerna i Europa haft kontakter med varandra, åtminstone på ledarnivå. Flera av cellerna verkar inte ha fått så mycket hjälp med finansieringen, Ahmed Ressam och hans medkumpaner sägs ha varit inblandade i kreditkortsbedrägerier eller annan småbrottslighet. Terrorister som greps i Jordanien sägs ha finansierat sin verksamhet genom bankrån, inbrott, checkförfalskning och planerade även kidnappningar för att med lösensummor finansiera sin verksamhet¹⁹.

Hamburg bedöms ha utgjort en bas för verksamheten. En av cellerna ska ha letts av Mohamed Atta, den person som misstänks ha organiserat och deltagit i attackerna i USA den 11 september 2001. Han och fem andra personer sägs ha uppehållit sig i samma lägenhet i Hamburg vid olika tillfällen. Två av dessa personer deltog i flygkapningarna i USA, de tre andra lämnade Tyskland strax före attentaten. De tros nu befinna sig Afghanistan²⁰. Det finns inga bevis att Attas cell i Hamburg hade någon kontakt med andra celler i Europa, vilket lett till misstanken att denna cell agerade självständigt²¹.

I september 2001 greps sex personer i Belgien och Holland, där de sägs ha deltagit i planeringen av ett attentat mot amerikanska mål i Frankrike under 2002²². En av de män som greps i Belgien, tunisiern Nizar Trabelsi, berättade under ett polisförhör att det fanns planer på att använda kemikalier som skulle kunna ”åstadkomma stora moln med giftig gas”. I den ganska knapphändiga rapporten framgår det inte vilken kemikalie det är frågan om²³. Ett så här i efterhand intressant gripande gjordes i Belgien i mars 1998, då sex medlemmar i GIA greps i Bryssel. En av dessa var svensk medborgare och tre andra hade ”skandinaviskt ursprung”. Vid en husrannsakan i en lägenhet sägs polisen ha hittat cyanid och kvicksilver, liksom detaljerade beskrivningar om tillverkning av kemiska stridsmedel. En bedömning som gjordes av belgisk polis var att gruppen planerat ett attentat i samband med fotbolls-VM i Frankrike, eftersom de också hittade kartor och annan information om städerna där matcherna skulle spelas²⁴. De gripna uppgavs ha nära kontakter med andra ”radikala muslimer” i flera europeiska länder²⁵.

Polisen i Storbritannien grep tre män i slutet av september. Åtminstone sex av de misstänkta flygplansterroristerna tros ha uppehållit sig i Storbritannien. Bland dessa finns Lotfi Raissi, som påstås ha lärt fyra av flygplanskaparna att flyga. Han kommer sannolikt att utlämnas till

¹⁸ Stefan Leader och Aaron Danis, *Tactical insights from the trial*, JANE’S Intelligence Review, 2001-08

¹⁹ Stefan Leader och Aaron Danis, *Tactical insights from the trial*, JANE’S Intelligence Review, 2001-08

²⁰ De tre är Zakariya Essabar och Said Bahaji, två marockaner som tros ha hjälpt till med planeringen av attentaten i USA den 11 september samt Ramzi Binalshibh.

²¹ James Graff, *The European connection. Hate club*, TIME, 2001-11-05

²² Craig Pyes och Sebastian Rotella, *Group suspected of plot on U.S. embassy in Paris*, Los Angeles Times, 2001-09-16

²³ Bruce Crumley, *Law enforcement. Breaking a web. Cross-border cooperation foils a multicell network aimed at U.S. targets in Europe*, TIME, 2001-10-08

²⁴ *Terroristerna tillverkade kemiska vapen*, Expressen 1998-03-18

²⁵ *Belgium jails islamists for criminal conspiracy*, BBC Worldwide Monitoring, 1999-05-15

USA. Kamel Daoudi som också greps är åtalad för att ha planerat attentat i Frankrike och Belgien.

Spansk polis grep i början av oktober 2001 sex algerier misstänkta för att utgöra en del av al-Qaeda's nätverk och för planer att utföra attentat i Europa. Alla sex var medlemmar i GIA:s utbrytargrupp Salafist Group for Preaching and Combat.

I Frankrike har drygt tio personer gripits. Flera av dem, liksom personer som gripits på andra håll i Europa, anses ha tillhört ett nätverk som drevs av Djamel Beghal, en algerier och veteran från afghanska träningsläger. Han var efterlyst av fransk polis då det misstänktes att han var ledare för organiserandet av muslimska extremister i Europa, något som han själv bekräftade sedan han gripits i Förenade arabemiraten i juli 2001²⁶.

Essid Samid Ben Khemais, en tunisier som genomgått två års terroristträning i Afghanistan, flyttade till Milano 1998 där han sedan dess lett en terroristcell. Avlyssning av telefoner och lokaler sägs ha avslöjat planer på attacker i Europa. Bland annat fördes kryptiska samtal i mars 2001 om "en mystisk, farlig kemikalie som kväver människor. Den kan fyllas i en tomatburk och spridas ut när den öppnas"²⁷. Khemais greps av italiensk polis i april 2001.

Celler tros också finnas i Bosnien, där åtminstone tio gripanden har gjorts sedan den 11 september, bland andra en grupp algerier som kopplats till planerade attentat mot amerikanska intressen.

Händelser i anknytning till terrorattentaten i USA den 11 september

Flera av de personer som deltog i flygkapningarna i USA hade genomgått pilotutbildning i USA. Mohamed Atta och Marwan Al-shehhi, en av de andra kaparna, utbildade sig vid Huffman Aviation i Florida, där de skaffade sig flygtid i små Cessna-flygplan. De båda köpte också simulatorutbildning vid SimCenter School i Opa-Locka. Ytterligare två av kaparna genomgick flygutbildning i Florida²⁸. Det står alltså helt klart att flera av kaparna var utbildade piloter, vilket också gör det intressant med deras uttalade intresse för bekämpningsmedel och besprutningsflygplan. Enligt uppgifter från CNN uppgav en mekaniker för besprutningsflygplan i Belle Glade i Florida att han besöktes två gånger av Mohamed Atta och en annan person under 2001. De ville veta kapaciteten på flygplanet, hur stor last som kunde tas och bränsleförbrukningen²⁹.

Atta ska också ha besökt ett av U.S. Department of Agriculture's kontor i Florida i april 2000 och gjort förfrågningar om ett lån för att köpa ett besprutningsflygplan. Det finns dock ingen låneansökan som kan styrka uppgiften om att ett sådant lån gjordes. En ej namngiven person som greps i USA i slutet av september sägs ha samlat på sig en ansenlig mängd information från Internet om användning av pesticider från besprutningsflygplan³⁰.

Den 25 september rapporterades att amerikanska myndigheter åtalat 20 personer för att genom bedrägeri ha skaffat sig licenser för att hantera Farligt gods. Några av dem uppgavs ha haft förbindelser med flygplanskaparna³¹. The Atlanta Journal rapporterade att tio av männen

²⁶ James Graff, *The European connection. Hate club*, TIME, 2001-11-05

²⁷ Peter Finn och Sarah Delaney, *Al Qaeda's tracks deepen in Europe*, Washington Post, 2001-10-22

²⁸ Johanna McGeary och David Van Biema, *Inside the conspiracy. The new breed of terrorist*, TIME, 2001-09-24

²⁹ *FBI imposes new restrictions on crop-dusters*, CNN, 2001-09-23

³⁰ Rick Weiss och Justin Blum, *Suspect may have wanted to buy plane*, Washington Post, 2001-09-25

³¹ Dan Eggen och Brooke A. Masters, *FBI alerts hazardous material haulers*, Washington Post, 2001-09-26

var från Mellanöstern och att de gripits i de tre delstaterna Missouri, Michigan och Washington³².

En följd av attentaten mot Pentagon och World Trade Center liksom de förfrågningar och händelser som beskrivits ovan medförde att besprutningsflygplan blev stående på marken vid två tillfällen samt att stora kontroller vid kemikalielager och företag gjordes. Även 26 flygbaser i USA stod redo att försvara USA:s 103 kärnkraftreaktorer och skjuta ner eventuella kapade flygplan³³.

Intervjuer och uttalanden om NBC-användning

I en intervju 1998 fick bin Laden frågan hur han reagerar på de amerikanska anklagelserna att han utvecklar kemiska och nukleära vapen samt hur dessa ska användas³⁴. Bin Laden svarade att det vore en ”synd för en muslim att inte försöka skaffa sig dessa vapen... Men hur man ska använda dem är upp till oss”.

Vid en senare intervju i en pakistansk tidning uppgav bin Laden att han ”nu har tillgång till kemiska och nukleära vapen”³⁵. Han säger vidare att om ”Amerika använder kemiska eller nukleära vapen mot oss så kommer vi att svara med motsvarande vapen”.

Bin Laden sa i en intervju 1999 att han inte anser det vara något brott att skaffa sig nukleära, biologiska eller kemiska vapen. ”Vårt land är ockuperat av israeliska och amerikanska styrkor. Vi har rätt att försvara oss och befria vårt heliga land”.

Omar Bakri Muhammad³⁶, bosatt i London, uttalade enligt Sunday Times i september 1999 att han ”förespråkade användningen av bakterier mot västerlänningar som ockuperar heligt land”. Uttalandet ska ha spridits genom brev som fanns uppsatta i moskéer runt om i Storbritannien liksom på Internet. Enligt samma artikel ska han också ha sagt att ”användning av biologiska vapen i självförsvar är tillåtet enligt islam och jag tror att vi för närvarande agerar i ett defensivt jihad. Självklart beklagar vi vad som kan hända oskyldiga människor, men det finns alltid ... krigsoffer”³⁷.

Bin Ladens anknytning till tidigare terroristattentat

Förutom eventuell inblandning i attentaten i USA den 11 september 2001 har bin Laden också påståtts ha varit mer eller mindre inblandad i andra terroristattentat sedan 1992. Vid ett flertal tillfällen har CIA varnat för attentat från bin Laden. I november 1998 rapporterade Washington Post att specialenheter inom CIA:s Counter-Terrorism Center letat efter bin Laden sedan 1996. I rapporten uppges också att CIA fått ett stort antal tips om förestående attacker mot amerikanska mål³⁸. Enligt amerikanska uppgifter är bin Laden antingen ansvarig för eller inspiratör till i stort sett alla attentat som utförts av muslimska extremister mot amerikanska intressen under 90-talet.

³² Eunice Moscoso och Rebecca Carr, *Deadly cargo probe nets 10*, The Atlanta Journal-Constitution, 2001-09-27

³³ James Langton, *US on highest of alert*, Associated Newspapers Ltd, 2001-09-26

³⁴ *Terror Suspect*, ABC NEWS, 1999-09-11,

http://abcnews.go.com/sections/world/dailynews/transcript_binladen_981228.html

³⁵ Hamid Mir, *Osama claims he has nukes: If US uses N-arms it will get same response*, Dawn the Internet Edition, 2001-11-10, <http://www.dawn.com/2001/11/10/top1.htm>

³⁶ Bakri är bosatt i London där han agerar som språkrör för internationell muslimsk extremism. Han är grundare av Al-Muhajiroun (utvandrarerna). Han kom till Storbritannien från Saudiarabien 1985 där han riskerade att gripas för att ha förespråkade jihad.

³⁷ Mark Macaskill och Nicholas Rufford, *London-based muslims calls for holy war*, Sunday Times, 1999-09-05

³⁸ *CIA: Bin Laden could strike at U.S*, Washington Post, 1998-11-06

December 1992: bin Laden påtog sig ansvaret för ett bombförsök mot 100 amerikaner i Jemen. Amerikanerna befann sig i Jemen för att stödja en biståndsinsats organiserad av FN. Ingen människa kom till skada vid attentatet³⁹.

26 februari 1993: bombningen av World Trade Center där sex personer dödades och över 1000 skadades. Viss anknytning till bin Laden finns, men inga bevis om att han var inblandad. En av de gripna hade gömt sig i ett hus som ägdes av en person i familjen bin Laden^{40,41}.

Juni 1993: mordförsök på Jordaniens kronprins Abdullah.

3 oktober 1993: påståenden att bin Ladens män dödade 18 Army Rangers vid skottlossning i Mogadishu, Somalia. Inga bevis finns för att så var fallet⁴².

13 november 1995: en bilbomb exploderade vid en amerikansk träningsanläggning i Riyad. Sju personer dog och 60 skadades. Två grupper påtog sig ansvaret, Tigers of the Gulf och Islamic Movement for Change. Fyra saudier som erkände bombningen uppgav sig ha blivit inspirerade av bin Laden och andra radikala muslimer⁴³.

Juni 1995: al-Qaeda misstänktes ha hjälpt Islamic Group med mordförsöket mot Egyptens president Mubarak i Etiopien⁴⁴.

13 november 1995: USA tror att bin Laden var ansvarig för ett bilbombsattentat i Riyad, Saudiarabien, där fem amerikaner och två indier dödades⁴⁵.

November 1996: bombning av egyptiska ambassaden i Pakistan, där 17 personer dog.

25 juni 1996: bombattentat mot ett byggnadskomplex tillhörande U.S. Air Force i närheten av Dharan, Saudiarabien, där 19 personer dog och cirka 300 skadades. Saudiarabiens inrikesminister Prince Nayef förnekade att bin Laden skulle ha varit ansvarig för attentaten mot amerikansk trupp i Riyad 1995 och Dharahn 1996. En erfaren saudisk befattningshavare påstår att de utfördes av Irak.⁴⁶

7 augusti 1998: två bomber sprängdes nästan samtidigt utanför de amerikanska ambassaderna i Kenya och Tanzania. Dessa inträffade ett halvår efter att bin Laden uttalat flera öppna hot mot och uppmaningar att döda amerikanska civila och myndighetspersoner över hela världen. Över 200 personer dödades och omkring 4500 skadades⁴⁷. Den 20 augusti beordrade Clinton-administrationen avfyrningen av kryssningsrobotar mot påstådda träningsläger i Afghanistan, med syftet att döda bin Laden och så många som möjligt av hans nära medarbetare⁴⁸. Försöket misslyckades. Samma dag utfördes också en attack mot en påstådd kemisk vapenfabrik i Karthum, Sudan. Den rådande uppfattningen i dag är att fabriken som bombades i själva verket var en oskyldig läkemedelsfabrik (Shifa Pharmaceutical)⁴⁹. USA har inte officiellt dragit tillbaka anklagelserna men 1999 släpptes restriktionerna mot den saudiske

³⁹ CRS Report for Congress, *Terrorism: near Eastern groups and state sponsors*, 2001-09-10

⁴⁰ ERRI Risk Assessment Services, *ERRI terrorist group profile – special report. Usamah bin Mohammad bin Laden (Usama bin-Laden)*, 1998-06-30, www.emergency.com/bldn0798.htm

⁴¹ CRS Report for Congress, *Terrorism: near Eastern groups and state sponsors*, 2001-09-10

⁴² TIME, *Osama's world*, 2001-09-24

⁴³ John Barry, Christopher Dickey och Steve Levine, *Making a symbol of terror*, Newsweek, 1999-03-01

⁴⁴ CRS Report for Congress, *Terrorism: near Eastern groups and state sponsors*, 2001-09-10

⁴⁵ TIME, *Osama's world*, 2001-09-24

⁴⁶ John Barry, Christopher Dickey och Steve Levine, *Making a symbol of terror*, Newsweek, 1999-03-01

⁴⁷ ERRI Risk Assessment Services, *ERRI terrorist group profile – special report. Usamah bin Mohammad bin Laden (Usama bin-Laden)*, 1998-06-30, <http://www.emergency.com/bldn0798.htm>

⁴⁸ Steven Lee Myers, *U.S. warns terrorism against Americans may be imminent in Mideast*, The New York Times, 1998-12-16

⁴⁹ *U.S. Strikes Terrorist-Linked Sites*, Washington Post, 1998-08-21

affärsmannen Salah Idris som äger fabriken⁵⁰. Idris tillgångar i USA hade dittills varit frysta och handlandet från USA har tolkats som ett inofficiellt sätt att dra tillbaka misstankarna mot fabriken. Ett flertal personer, bland andra Usama bin Laden och Mohammed Atef åtalades i USA i november 1998 för attentaten i Afrika⁵¹. Kopplingen till bin Laden har ifrågasatts, de enda "bevis" som finns är att bin Laden hyrde ett hus av en av cheferna på läkemedelsfabriken⁵².

December 1999: amerikanska och jordanska myndigheter avslöjade två planer att attackera amerikanska medborgare vid millenniefirandet. Den ena skulle utföras i USA genom ett attentat mot Los Angeles flygplats och hade planerats av en GIA-cell. Attentatet i Jordanien skulle utföras mot turister som rest dit för millenniefirandet⁵³.

12 oktober 2000: sympatisörer till bin Laden misstänktes för bombningarna mot fartyget *U.S.S Cole* som låg i hamn i Aden, Jemen. 17 personer dödades och 39 skadades. Flera av attentatsmännen, de flesta från Jemen och Saudiarabien, uppges ha tränat i al-Qaeda-läger i Afghanistan. En av de tre flygkaparna från 11 september och som identifierats som al-Qaeda-anhängare sägs ha haft en nyckelroll, både vid attentaten i Kenya och Tanzania liksom attentatet mot *U.S.S Cole*⁵⁴.

⁵⁰ *US mistaken in bombing*, BBC News, 1999-05-05

⁵¹ Några av de övriga är Mohammed Saddiq Odeh, Mohamed Rashed och Wadih el Hage. De förklarade sig icke skyldiga.

⁵² *Sudan Plant's Tie With bin Laden Disputed*, Washington Post, 1998-10-22

⁵³ CRS Report for Congress, *Terrorism: near Eastern groups and state sponsors*, 2001-09-10

⁵⁴ 10 Downing Street, *Responsibility for the terrorist atrocities in the United States*, 2001-10-04

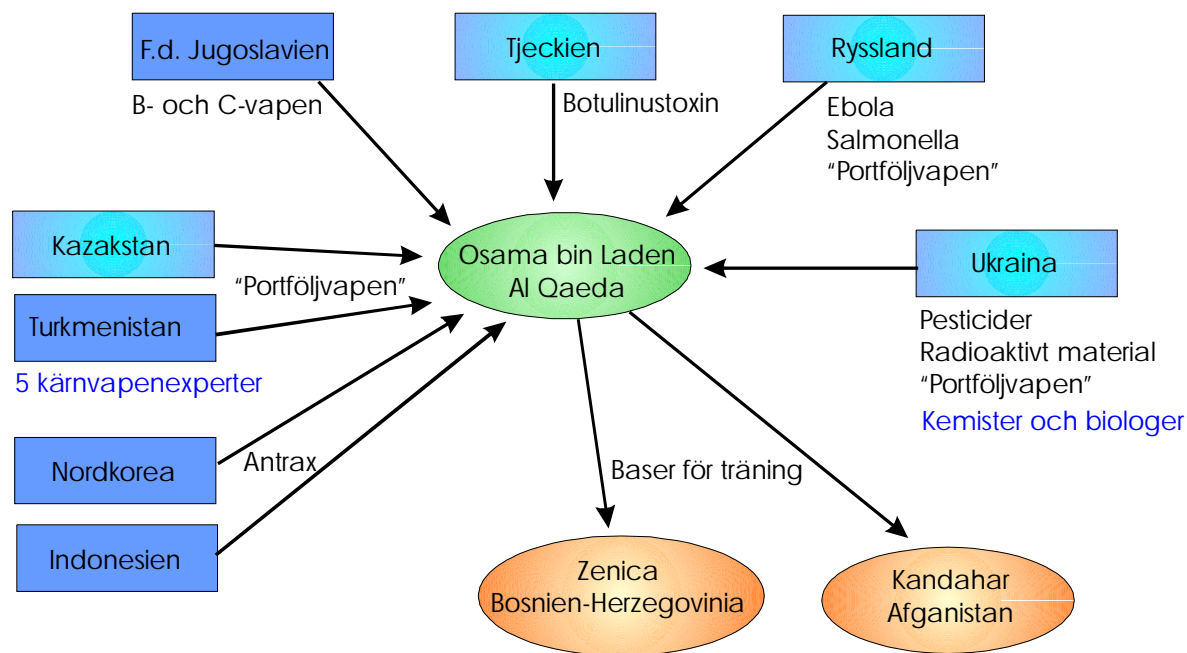
NBC-stridsmedel

Afghanistan var bland de första länder som skrev på (1968) och ratificerade (1970) det nukleära icke-spridningsavtalet (NPT)⁵⁵. Däremot har Afghanistan varken skrivit på eller ratificerat det fullständiga nukleära provstoppsavtalet (CTBT), men det öppnades dock för påskrift först 1996. Med tanke på den kaotiska situationen i landet sedan dess är det inte särskilt överraskande att Afghanistan är ett bland 29 länder, som ännu inte skrivit på avtalet⁵⁶.

Afghanistan har signerat (1972-04-10) Konventionen om förbud mot utveckling framställning och lagring av bakteriologiska (biologiska) vapen och toxinvapen samt om deras förstöring (BTCW) och även ratificerat den (1975-03-26).

Afghanistan har även signerat (1993-01-14) men inte ratificerat Konventionen om förbud mot kemiska vapen (Chemical Weapons Convention, CWC)⁵⁷.

Under inledningen av kriget mellan Sovjetunionen och Afghanistan (1979-89) förekom en del beskyllningar om sovjetiskt användande av kemiska vapen. Detta utreddes av FN 1982 men inga bevis framkom som stödde anklagelserna⁵⁸. En forskare har hävdade att det finns bevis på att kemiska vapen (nervgaser) lagrades på järnvägsstationer i Kazakstan för förmodad vidaretransport till Afghanistan⁵⁹. Detta har dock inte kunnat styrkas med material från andra källor.

Figur 2. Påstådda länder och platser för införskaffning av NBC-ämnen⁶⁰

⁵⁵ FN, <http://www.un.org/Depts/dda/WMD/treaty/>

⁵⁶ Preparatory Commission for the Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty, <http://www.ctbto.org/>

⁵⁷ OPCW, <http://www.opcw.org>

⁵⁸ Se till till exempel OPCW:s hemsida, <http://www.opcw.org/guide.htm>

⁵⁹ Lev Fedorov, *Chemical Weapons in Russia: History, Ecology, Politics*, Moscow Center of Ecological Policy of Russia, 1994-07-27. Se till exempel http://www.fas.org/nuke/guide/russia/cbw/jptac008_194001.htm

⁶⁰ Yossef Bodansky, *bin Laden, The man who declared war on America*, Forum/Prima Publishing, 1999, ISBN 0-7615-1968-8

Många av de nyhetskällor vi kontrollerat använder Yossef Bodanskys bok om bin Laden som referens. En undersökning av de påståenden som visas i figur 2 visar att det inte är möjligt att verifiera uppgifterna.

När det gäller Ukraina och Jugoslavien rapporterade den italienska tidningen Corriere della Sera i maj 1998 att "representanter för Usama bin Laden" köpt tre produktionslaboratorier för kemiska och biologiska ämne från forna Jugoslavien. Dessutom ska organisationen ha införskaffat radioaktivt material och pesticider från Ukraina och anlitat ett antal kemister och biologer från Ukraina. Deras arbete skulle bestå i att "optimera gifterna och träna aktivisterna"⁶¹.

När det gäller uppgifter om införskaffande av pesticider från Pakistan har det inte varit möjligt att hitta någon information som verifierar detta. Det finns dock uppgifter som påstår att smuggling av pesticider och gödningsmedel skett från Pakistan till Afghanistan.

I Turkmenistan finns ingen avancerad kärnfysikalisk forskning så det är långsökt att tro att fem kärnvapenexperter kan ha rekryterats där. Att man skulle ha kunnat skaffa radioaktivt material från Ukraina verkar däremot mer sannolikt även om uppgifterna inte kunnat bekräftas.

Enligt uppgifter från juli 2000 sägs vapenhandlare ha skaffat biologiska vapen från Kazakstan på bin Ladens vägnar⁶². Enligt Ken Alibek⁶³ har det funnits minst en större forsknings- och tillverkningsanläggning i Kazakstan (Stepnogorsk). Dessutom fanns en av de viktigaste testanläggningarna för biologiska vapen på den sk. "Rebirth Island" i Aralsjön, på gränsen mellan Kazakstan och Uzbekistan.

Bodansky uppger i sin bok att Antrax införskaffats från Tjeckien. Dessa uppgifter liksom att även botulinustoxin införskaffats i Tjeckien har förnekats av Tjeckiens inrikesminister Stanislav Gross. I september 2001 uppgav han att varken legala eller illegala organismer finns i Tjeckien. I oktober 2001 sa Richard Butler, fd vapeninspektör för FN att det fanns "vissa bevis för att al-Qaeda kommit över Antrax från Irak". Han sa också att den egyptiska regeringen trodde att bakterien lämnades över till Mohamed Atta i Prag. Om detta stämmer skulle påståendet från Bodansky kunna vara ett missförstånd.

Biologiska och kemiska stridsmedel och ämnen i Afghanistan

Det finns många påståenden i pressen om att Usama bin Laden förfogar över biologiska och kemiska vapen⁶⁴. I de flesta relevanta artiklar antyds att Afghanistan innehar sådana vapen utan att de bakomliggande källorna anges. Några exaktare uppgifter om var B- och C-vapen produceras, vilka olika stridsmedel som ingår i arsenalen eller vilken spridningskapacitet som finns är dock svåra att få fram. Många av uppgifterna stöder sig också på citat från amerikanska underrättelsekällor. Genomgående är det några få uppgifter som sedan citeras av alla andra skribenter.

I en intervju med institutionschefen för Institutionen för organisk kemi vid Kabuls universitet, Gul Nazir, i november 2001 har en del nya uppgifter framkommit⁶⁵. Han påstår sig vid ett flertal tillfällen ha blivit pressad av talibanska representanter att undersöka möjligheten att tillverka giftiga kemikalier inklusive kemiska stridsmedel (nervgaser). Enligt Dr. Nazir, och

⁶¹ Corriere della Sera, 1998

⁶² *Bin-Ladin group seen as 'primary terrorist threat' to Sidney Olympic Games*, Al-Haya, 2000-07-04, citerad i Open Source Information Report samma dag.

⁶³ Ken Alibek och Stephen Handelman, *Biohazard*, Hutchinson, London, 1999, sid 96-103

⁶⁴ En sökning på Internet med sökorden biological weapons och Afghanistan ger cirka 19300 träffar.

⁶⁵ Tom Walker, Stephen Grey och Nick Fielding, *Bin Ladens camps reveal chemical weapon ambitions – al-Qaeda's secrets – war on terrorism*, Sunday Times, 2001-11-25

hans medarbetare Ahmed Massoud, skall pakistanska vetenskapsmän ha besökt universitetet vid sex tillfällen under de senaste tre åren. De skall bl.a. ha erbjudit pengar från talibanernas ”Ministry of Defence” för framställning av kemiska stridsmedel och kemikalier för herointillverkning. Talibanernas försvarsminister skall personligen ha erbjudit en renovering av laboratorierna under förutsättning att man startade ett program för framställning av kemiska vapen. Man sägs bland annat ha varit intresserade av natriumcyanid⁶⁶ och tionylklorid⁶⁷. Dr. Nazir säger sig hela tiden ha vägrat att tillverka några av dessa ämnen. Om detta har skett med hjälp av andra experter är inte känt.

Det påstås finnas ungefär ett dussin träningsläger för terrorister i Afghanistan⁶⁸. Där tränas rekryter i vapenteknik, explosivämnen och logistik. Algerier som tränat i afghanska träningsläger har i vittnesförhör indikerat att instruktioner om biologiska och kemiska vapen ingår i träningen. En veteran i bin Ladens träningsläger sägs ha berättat för fransk underrättelsetjänst att experiment genomfördes inte bara på djur, utan även människor. Denne person uppgav att flera människor dött av experimenten i Tora Bora, ett läger utanför Jalalabad. Andra personer tillhörande al-Qaeda säger att försök också utförts i Khalid bin Waleed i Khost och att huvudanläggningen för träning ligger i Darunta, Jalalabad. Detta läger sägs skötas av egyptiern Midhat Mursi (alias Aba Khabab)⁶⁹.

I december 1999 arresterades algeriern Ahmed Ressay vid den USA-kanadensiska gränsen för ett försök att smugga in sprängämnen i USA⁷⁰. Vi de förhör som hållits med Ressay har bland annat framkommit att han deltog i träning med giftiga kemikalier vid ett träningsläger i Khalden, Afghanistan 1998⁷¹. Vid träningen studerade man bland annat hur hundar påverkades av cyanid och svavelsyra. Man ska även ha tränat på att sprida ut cyanid vid luftintagen på olika byggnader samt utföra mord med olika typer av förgiftning. Enligt Ressay ska personer från många olika nationer ha deltagit i träningen, formerade efter sin nationalitet. Deltagarna sägs ha kommit bland annat från Jordanien, Algeriet, Yemen, Saudiarabien, Tyskland, Frankrike, Turkiet, Tjetjenien och, intressant nog, Sverige.

Den amerikanska militären verkar se förekomsten av kemiska stridsmedel som ett reellt hot. Flera tidningsuppgifter tyder på att man kontinuerligt tar prover på olika platser i Afghanistan för vidare analys⁷². Flera ställen där man tror sig veta att det framställts kemikalier (främst träningsläger) har bombats av amerikanskt flyg. Man säger sig ha identifierat ett 40-tal platser i Afghanistan där framställning av kemiska eller biologiska vapen kan ha skett, men tillägger samtidigt att vissa av dessa kan vara helt legitima (t.ex. anläggningar för framställning av gödningsmedel)⁷³.

⁶⁶ Natriumcyanid (NaCN) utvecklar cyanväte (HCN) i kontakt med syra.

⁶⁷ Tionylklorid (SOCl₂) kan användas för klorering till exempel vid framställning av senapsgas och nervgas. Ämnet torde, i dessa sammanhang, i första hand användas för senapsgasframställning. Tionylklorid är korrosivt och bildar saltsyra och svaveldioxid i kontakt med vatten.

⁶⁸ Lisa Hoffman, *U.S. military has number of targets in Afghanistan*, Scripps Howard News Service, 2001-09-25, <http://www.tcpalm.com/specialedition/attack/topstories/25v405.shtml>
<http://www.southam.com/windsorstar/news/010926/846124.html>

⁶⁹ Roland Jacquard

⁷⁰ För bakgrund se t ex: the Royal Canadian Mounted Police, <http://www.rcmp-grc.gc.ca/news/nr-99-33.htm>

⁷¹ Sharon Theimer, *Chemical weapons training revealed*, Associated Press, 2001-09-25

⁷² Matt Keller, *US forces search for chemical weapons*, AP, 2001-11-22

⁷³ Andrea Stone och Deborah Sharp, *U.S. locates possible weapons labs*, USATODAY.com, 2001-11-27, <http://www.usatoday.com/news/attack/2001/11/28pentagon-usat.htm>

Figur 3. Afghanistan

I efterföljande text behandlas några av de områden och städer där träningsläger och tillverkningsplatser uppges ha funnits.

Kabul

I Biological Weapons News⁷⁴ citeras till exempel USA:s vicepresident Dick Cheney som säger att man vet att al-Qaeda har tränat terrorister i användning av både B- och C-vapen. USA ska ha kopior på använda manualer, från Afghanistan med avseende på hantering och användning av dessa ämnen. (Troligtvis avses här *Encyclopedia of Jihad*). Cheney säger vidare att al-Qaeda kan ha förvärvat biologiska toxiner men ger inte några närmare detaljer. Det sägs också i artikeln att CIA-chefen George Tenet under förra året framförde till senatens underrättelsetjänst att bin Ladens agenter tränat på attacker med giftiga kemikalier och biologiska toxiner. I november 2001 hittade reportrar från The Times bland annat manualer för framställning av toxinet ricin i en övergiven byggnad i Kabul⁷⁵.

Vid Ministry of Agriculture i Kabul⁷⁶ finns en anläggning för produktion av djurvacciner som stängdes den 16 september efter terroristattentaten i USA. Anläggningen har årligen

⁷⁴ Biological Weapons News, *Al-Qa'eda may lack means to attack biochemically*, <http://biologicalweapons.newstrove.com/>

⁷⁵ Anthony Loyd och Martin Fletcher, *bin Laden's poison manual*, The Times, 2001-11-16

⁷⁶ ReliefWeb, *Afghanistan and region: Growing humanitarian needs outpace ongoing aid programmes*, Update No 22/2001, (Afghanistan No.5), SN 97, 2001-10-17,

producerat 2 miljoner doser av en rad vacciner mot djursjukdomar som är endemiska i Afghanistan. För mjältbrandsvaccin har endast en ickevirulent stam som benämns Sterne 34F2 använts. Efter stängningen har kontrollen av anläggningen tagits över av talibanregimen. Enligt observationer som gjordes några veckor efter övertagandet av inhemska arbetare skulle ingen produktion då ha satts igång.

Innan Sovjetunionens inmarsch i Afghanistan 1979 fanns det flera relativt välutrustade forskningsinstitutioner vid de afghanska universiteten. I Kabul fanns Kabuls Universitet samt det Polytekniska Institutet. Det senare grundades med sovjetisk hjälp på 1960-talet. Båda dessa inrättningar erbjöd, bland annat, utbildningar inom kemi, biologi, medicin och fysik. Under det afghanska inbördeskriget på 1980-talet blev både universitetet och det polytekniska institutet mycket allvarligt skadade av striderna. All utrustning sägs i dag vara stulen eller förstörd. Det har gjorts försök under senare år att åter öppna en medicinsk utbildning vid Kabul Universitet⁷⁷, varför en del laboratorieutrustning har tillförts under senare år. I juli 2001 möttes de ryska och afghanska utbildningsministrarna för att diskutera ett samarbete för att återupprätta det afghanska utbildningssystemet⁷⁸. Om detta samarbete hann starta innan USA:s anfall är inte känt. Det kan finnas en möjlighet att delar av tidigare laboratorieutrustning finns kvar i Afghanistan eller hos bin Ladens styrkor och skulle kunna användas för framställning av biologiska eller kemiska stridsmedel.

Kandahar

Institute of Peace and Conflict Studies⁷⁹ anger dock i en artikel att det finns en produktionsplats och att muslimska terrorister, under ledning av bin Laden och under övervakning av Pakistans säkerhetstjänst (ISI), har byggt upp befästa anläggningar i Kandahar. Där ska produktion pågå av B- och C-vapen samt möjligen också R-vapen (radiologiska, dvs. utspridning av radioaktiva ämnen). Denna anläggning grundlades i maj 1998 och förvärvade utrustning och maskiner från Jugoslavien. Utrustningen skulle ha anlänt via Pakistan med assistans av ISI. Vid denna anläggning startade därefter utbildning av terrorister i att använda både B- och C-vapen. Kombattanterna tros ha kommit från Pakistan, Bangladesh, Afghanistan, Egypten och Gulfstaterna. Ett andra NBC-träningsläger skulle ha etablerats i Zenica i Bosnien-Herzegovina. I rapporten kan man också läsa att dessa två produktionsanläggningar förestås av ”ukrainska experter på B- och C-vapen”. I en annan rapport påstås att bin Laden under konflikten i Bosnien skulle ha rekryterat ingenjörer och laborietekniker som arbetat i en anläggning i Sarajevo som tillverkade kemiska vapen⁸⁰. Enligt tillgängliga uppgifter har det inte funnits någon tillverkningsanläggning för kemiska vapen eller forskningsanläggning i närheten Sarajevo⁸¹. Däremot finns det uppgifter om en påbörjad lagringsplats för nervgasgranater, denna verkar dock inte ha tagits i drift⁸². Cirka 40 km sydväst om Sarajevo, nära Mostar, har det dock funnits en trolig nervgasfabrik.

<http://www.reliefweb.int/w/rwb.nsf/6686f45896f15dbc852567ae00530132/686422292b70256a85256ae800570552?OpenDocument>

⁷⁷ Loma Linda University, *Loma Linda University partners with Kabul University in reorganizing and reopening its school of medicine*, <http://www.llu.edu/news/today/aug2301/llu.html>, hämtat 011117.

⁷⁸ *Russia's Education Ministry to cooperate with Afghanistan*, Pravda, 2001-07-05

⁷⁹ Institute of Peace and Conflict Studies, *International Terrorism, Usama bin Laden and Weapons of Mass Destruction*, <http://www.ipcs.org/issues/articles/489-ter-kapila.html>

⁸⁰ Roland Jacquard,

⁸¹ Karel Knip, *Yugoslavia has a long-standing poison gas program*, NRC Handelsblad, 1999-04-24

⁸² Se till exempel: *Yugoslav Chemical Warfare Capability. Mostar's History of Chemical Weapon Research, Development, Production: What, When, Where, How Much?*, The ASA Newsletter, 1999-2, <http://www.asanltr.com/newsletter/99-2/articles/992a.htm>

En mängd läger finns också i området runt omkring Kandahar i södra Afghanistan som också är talibanernas starkaste fäste. I detta område finns det också en mängd grottor och bunkrar i vilka hundratals människor kan gömma sig. Under Sovjetkriget användes FAE (fuel-air explosives) mot dessa men det misslyckades. Förutom att dessa bomber ger en mycket kraftig tryckvåg ger de sedan också ett vakuum när tryckvågen har ebbat ut. Det innebär att människor som befinner sig i mindre skyddade hålrum dödas av undertrycket. Dessa grottsystem var troligen för stora för att denna verkan skulle få tillräcklig effekt.

Jalalabad

Ivan Eland som är chef på Defence Policy Studies, Cato Institute, skriver i en artikel⁸³ att man med hjälp av satellitbilder kunnat identifiera döda djur omkring en anläggning som uppenbarligen experimenterar med B-vapen. Denna anläggning ligger i östra Afghanistan och framkallar farhågor att organisationen kring bin Laden skulle kunna använda B-vapen i omstörtande verksamhet mot till exempel USA. I ett nyhetstelegram från USA Today⁸⁴ beskrivs också döda djur omkring denna anläggning men man tillägger att bin Laden är åtskilliga år från att utveckla storskaliga massförstörelsevapen. Där sägs också att laboratoriet, som förmodligen är oskadliggjort efter de amerikanska attackerna hösten 2001, var en skrämmande upptäckt. Det s k Abu Khabab-läget norr om Jalalabad är troligen ett av de identifierade målen i Afghanistan som finns uppräknade av Lisa Hoffman vid Scripps Howard Service⁸⁵.

Norr om Jalalabad finns ett läger som heter Abu Khabab och sägs kunna ha ett laboratorium och även utbildning i användning av B- och C-stridsmedel. Ett av de viktigaste lägren är Darunta som är uthuggen i en bergvägg väster om Jalalabad intill den Pakistanska gränsen. Enligt spanska tidningar hittades nyligen ampuller som var märkta med "sarin/v-gas"⁸⁶ i ett övergivet läger utanför Jalalabad.⁸⁷ Läget Farm Hada 20 km söder om Jalalabad sägs tillhöra al-Qaida. De 300 ampullerna sägs vara ca 7 centimeter långa och innehålla en gulaktig vätska.

Khost

Väster om Khost i ett antal djupa grottor finns ett annat läger där tanks och andra vapen kan gömmas. Den går under beteckningen Al-Badr och har utsatts för bekämpning med kryssningsrobotar under hösten 2001, dock utan att förstöras.

Produktionsplatser och laboratoriestandard

I Military.com⁸⁸ hänvisas till försvarsminister Donald H. Rumsfeld som säger att amerikanska trupper har bombat en del platser som kan ha producerat massförstörelsevapen. En del platser har blivit bombade, andra inte och ytterligare en del platser har ännu inte lokaliserats. Han

⁸³ Ivan Eland, Director of Defense Policy Studies, Cato Institute, *U.S. Ignores Bio-Threat at Its Peril*, <http://catoinstitute.com/current/terrorism/pubs/eland-011008.htm>

⁸⁴ Jack Kelley, *U.S. IDs possible sites for retaliation*, USA TODAY, 2001-09-17

⁸⁵ Lisa Hoffman, *U.S. military has number of targets in Afghanistan*, Scripps Howard News Service, 2001-09-25, <http://www.tecpalm.com/specialedition/attack/topstories/25v405.shtml>
<http://www.southam.com/windsorstar/news/010926/846124.html>

⁸⁶ Det är känt att vissa sovjetiska behållare som innehåller den ryska formen av VX (R33) tidigare har märkts med texten V-gas(z). Både VX och sarin är i rent tillstånd färglösa vätskor. Orena synteser av dessa nervgaser kan dock mycket väl vara gulfärgade. Färglös VX kan efter viss tids lagring innehålla små mängder gulfärgade sönderfallsprodukter.

⁸⁷ *Nerve gas find at camp*, Guardian Unlimited, 2001-11-20, <http://www.guardian.co.uk/afghanistan/story/0,1284,602624,00.html>, 2001-11-21)

⁸⁸ *U.S. Has Bombed Suspected Weapons of Mass Destruction Sites*, Military.com, 2001-11-12, <http://www.military.com/Content/MoreText/1,11308,127,00.html?cat=LEADSTORY1>

säger också att om de har information om en sådan plats är det inte lätt att veta exakt hur man ska gå till väga. Det viktiga är att förhindra att terroristerna får tillträde till platsen men frågan är också om det är bäst att omedelbart förstöra den eller om det finns orsak att ta reda på mer om anläggningen. I artikeln hänvisas också till New York Times⁸⁹ som anger att tre tänkbara produktionsplatser för B- och/eller C-vapen är lokaliserade men att man undvikit att bomba dessa.

NBC News⁹⁰ anger att man varit i kontakt med maringeneralen Anthony Zinni som är talesman för amerikanska terroristexperter. Han hävdar att de afghanska laboratorierna är av mycket enkel utformning. De har inte mer utrustning än vad man kan hitta i ett ordinärt kemilaboratorium på en skola. Däremot framhåller han att det finns en uttalad strävan bland talibanerna att skaffa massförstörelsevapen.

Åtkomst

Enligt Reuters⁹¹ säger Joseph Cirincione på Carnegie Endowment for International Peace att det inte finns några säkra bevis på att Usama bin Laden skulle ha N-, B- eller C-vapen. Men han säger också att sådana enkelt skulle kunna köpas från korrupta personer i Ryssland eller stjälas från någon av deras bristfälligt bevakade anläggningar, där 20 000 N-vapen finns lagrade. Ett alternativ skulle också kunna vara en anskaffning av B- eller C-vapen genom samarbete med Irak.

Sudan har åtskilliga gånger beskyllts för att använda kemiska vapen, främst mot de kristna rebellerna i söder.^{92,93} Dessa beskyllningar har dock aldrig verifierats av oberoende observatörer. Om det finns en sanning i dessa beskyllningar är det möjligt att bin Laden kan ha kommit i kontakt med tekniker för framställning av kemiska vapen under sin vistelse i Sudan där han hade nära relationer med den sudanesiska ledningen.

Nonproliferation And Arms Control Hotline⁹⁴ uppger att al-Qaeda har köpt mjältbrandsbakterier från ett "östasiatiskt land" för 3695 dollar och botulinustoxin från ett laboratorium i Tjeckien för 7500 dollar. Vidare anges att representanter för Moro National Liberation Front på Filippinerna, som ska ha nära förbindelser med al-Qaeda, har erhållit mjältbrand från ett indonesiskt farmaceutiskt företag. Al-Qaeda ska också ha köpt pest- och mjältbrandsbakterier från vapenhandlare i Kazakstan.

Los Angeles Times⁹⁵ uppger att al-Qaeda har försökt att få tag på virus i Ryssland, botulinustoxin från Tjeckien och mjältbrand från Nordkorea. De skriver dock att det inte finns några belägg för att de eller andra terrorister skulle ha lyckats i sina uppsåt. Under en intervju med det amerikanska nyhetsbolaget ABC fick Rysslands president, Vladimir Putin, frågan om det fanns någon möjlighet att internationella terrorister skulle kunna köpa, eller på annat sätt

⁸⁹ James Risen and Judith Miller, *Al Qaeda Sites Point to Tests of Chemicals*, New York Times, 2001-11-11, <http://www.nytimes.com/2001/11/11/international/11TERR.html>

⁹⁰ Robert Windrem, *Bin Laden goes after big guns, U.S. spy satellites uncover weapons lab in Afghanistan*, NBC News, 2000-06-15, <http://www.afgha.com/sections.php?op=printpage&artid=112>[http://](http://www.afgha.com/sections.php?op=printpage&artid=112)

⁹¹ Andrea Shalal-Esa, *Attack on US raises spectre of germ war, or worse*, Reuters, 2001-09-15, <http://www.hindustantimes.com/nonfram/180901/detAME29.asp>

⁹² CW clouds loom over war in Sudan, *Janes's Intelligence Review*, 99-10-01

⁹³ Ugandan paper reports effects of "chemical" attack on Sudan-DR Congo border, BBC Summary of World Broadcasts, 99-08-09, (original källa: The New Vision, Kampala, 99-08-06)

⁹⁴ Adam Dolnik, *America's worst nightmare? Usama bin Laden and weapons of mass destruction*, Nonproliferation And Arms Control Hotline, 2001-09-12,

<http://www.ceip.org/files/projects/npp/resources/America's%20Worst%20Nightmare%20Usama%20bin%20Laden%20and%20Weapons%20of%20Mass%20Destruction.pdf>

⁹⁵ *Getting Ahead of Bioterror*, Los Angeles Times, 2001-09-24, <http://198.95.130.91/news/opinion/la-092401biowar.story>

få tag i, smittkoppor eller mjältbrandsbakterier i Ryssland⁹⁶. Putin svarade att han ansåg det som omöjligt och att de uppgifter han hade tydde på att de Antrax-stammar som använts vid brevattentaten i USA omöjligt kan komma från Sovjetunionen och ännu mindre från Ryssland. Inte heller teknik om nukleära vapen sprids från Ryssland enligt Putin. I kontrast till detta uttalande från president Putin framhöll Lev Sandakhchiev, chef för Vektor Bioteknik Center, att det finns en möjlighet att dåligt betalda anställda vid Vektor kan ha sålt smittkoppor till terroristgrupper⁹⁷. Vektor är ett av de två (kända) ställen i världen där smittkoppsvirus förvaras, det andra finns i USA.

Nukleära ambitioner

Hur långt har då Usama bin Laden kommit i sina ansträngningar att skaffa sig kärnvapen? Det är även inom detta område oerhört svårt att finna definitiva fakta att bedöma. Med utgångspunkt från de uttalanden och tidigare terrordåd som kopplats till Usama bin Laden kan man utgå ifrån att hans organisation knappast ryggat inför tanken att skaffa sig kärnvapen. Under 1998 uttalade Usama bin Laden i ett dekret som kallats "Islams atombomb" (fritt översatt) att det är muslimers plikt att åstadkomma så stor kraft som möjligt för att terrorisera Guds fiender⁹⁸.

Den kronologiska historien om Usama bin Ladens försök att skaffa kärnvapen började 1994⁹⁹ med att hans medhjälpare och tidigare finanschef Mamdouh Mahmud Salim i Sudan försökte köpa anrikat uran. Uppgifterna kommer från al-Qaeda-avhopparen Jamal Ahmed Mohamed Al-Fadl, vid rättegången i USA mot de som åtalats för sprängningarna av de amerikanska ambassaderna i Kenya och Tanzania 1998. Al-Fadl påstod att han medverkat till ett möte i Khartoum där uran värt en och en halv miljon amerikanska dollar skulle ha köpts av Salim. Al-Fadl uppgav i sitt vittnesmål att han vid ett möte där en tidigare sudanesisk minister medverkat hade fått se behållaren för uranet, en nära meterlång metalldrömma med sydafrikansk märkning, Al-Fadls provision skulle ha varit 10 000 dollar. Han uppgav också att han skulle ha fått beröm för sina insatser och att uranet senare skeppades för kvalitetskontroll till Hilat Koko på den turkiska delen av Cypern. Om al-Qaeda på detta sätt kommit över vapenuran är det dock långt ifrån troligt att storleksordningen 1,5 miljoner dollar skulle räcka för att köpa tillräckligt med uran för att åstadkomma en kärnladdning¹⁰⁰, för vilket det behövs åtminstone 15 kg vapenuran¹⁰¹. Varken Usama bin Laden eller Sudans regering medger att de har några som helst kopplingar till Al-Fadl.

Den påstådde köparen var den irakiske elektroingenjören Salim som arresterades i München den 25 september 1998. Efter bombattentaten i Afrika den 7 augusti reste Salim från Khartoum till Europa. Resan tog honom via Istanbul, Mallorca och Stuttgart till München där han arresterades. Efter förhör med tysk polis och FBI utlämnades han senare till USA¹⁰². Salim utpekades i media för att ha varit en central gestalt i al-Qaedas nukleära program, en uppgift som naturligtvis är svår att verifiera.

⁹⁶ *Sending Troops to Afghanistan Unacceptable for Russia – Putin*, Interfax Presidential Bulletin Report, 2001-11-08

⁹⁷ *Russian smallpox virus may have been sold to terrorists*, RFE/RL, 2001-11-09

⁹⁸ *FBI Websites Document Evidence Against Bin Laden*. <http://usinfo.state.gov/topical/pol/terror/99129502.htm>

⁹⁹ United States district court, Southern district of New York: *United States of America v. Usama bin Laden et al.* S(9) 98 cr. 1023 (lbs). Al-Fadl uppgav på sidan 357 i utskriften av korsförhöret att händelsen skulle inträffat i slutet av 1993 eller början av 1994. På sidan 464 uppgav han att den inträffade 1994

¹⁰⁰ Nyligen erbjöds turkiska säkerhetstjänsten att köpa ett drygt kilo av vad som påstods vara vapenuran för 750 000 US dollar. *Turkish police detain suspects selling uranium*, Reuters, Istanbul, 2001-11-07

¹⁰¹ FOA orienterar om Kärnvapen, ISBN 91-7056-076-5, 1990

¹⁰² Bob Port & Greg B. Smith, *Suitcase bomb' allegedly sought*, The Seattle Times, 2001-10-03

Sedan 1998 har åtskilliga rapporter kommit om al-Qaedas nukleära förmåga och man kan utgå ifrån att de allra flesta är starkt överdrivna eller rent av påhittade. Således påstår exempelvis den arabiska tidskriften *Al watan Al Arabi* i oktober 1998 att bin Laden för 30 miljoner dollar och två ton opium köpt omkring 20 kärnvapenspetsar. Avsikten skulle vara att bygga om dessa till skportföljvapen¹⁰³. Efter Alexander Lebeds avslöjanden året innan att Sovjet under 70-talet byggt ca 100 små taktiska kärnvapen stod sådana portföljvapen i centrum för mycken spekulation vid denna tidpunkt¹⁰⁴. Ryssland har inte bekräftat Lebeds uppgifter vare sig om att denna typ av vapen någonsin funnits eller att de nu skulle vara på villovägar.

Ett litet, lätt transportabelt kärnvapen vore naturligtvis ett ypperligt vapen i terroristers händer, men att bygga om ett konventionellt kärnvapen till ett dito i väskformat får anses i stort sett omöjligt även för en stark terroristorganisation med statlig uppbackning.

Ett realistiskt hot från al-Qaeda kan däremot vara en sk ”dirty bomb” dvs en konventionell sprängladdning apterad tillsammans med radioaktiva ämnen i form av exempelvis en strålkälla avsedd för sterilisering eller medicinsk användning, eller uttjänt kärnbränsle. Rapporter om stölder eller smuggling av radioaktiva ämnen som stöder en sådan teori förekommer regelbundet runt om i världen. I april 2000 stoppade exempelvis den uzbekiska tullen en transport av radioaktivt material på väg till Pakistan¹⁰⁵.

Även uran och plutonium beslagtas emellanåt av polis eller tullmyndigheter. När det gäller plutonium är det dock sällsynt att beslagen rör sig om större kvantiteter än några få gram. De mängder av uran som beslagtagits är i regel större, men det är i dessa fall sällsynt att det rör sig om annat än låganrikat reaktorbränsle¹⁰⁶. Kontrollen och inventeringen av uran (av tillräcklig anrikningsgrad för att kunna användas för framställning av en kärnladdning) har varit bristfällig i fd Sovjetunionen, särskilt under 1990-talets första hälft. Det är rimligt att anta att avancerade försök att skaffa tillräckliga mängder för en uranbaserad kärnladdning kan ha undgått upptäckt.

I slutet av oktober 2001 rapporterades att några pakistanska kärnvapenforskare arresterats för misstänkt samröre med al-Qaeda. Av de cirka tio personer som hittills förhörts namngavs tre personer: Sultan Bashiruddin Mahmood, Abdul Majeed och Mirza Yusuf Baig. Alla tre uppges vara pensionärer. Mahmood arbetade fram till 1998 med Pakistans plutoniumreaktor i Khushab i centrala Pakistan. Majeed uppges vara utbildad i Belgien på 1960-talet och vara expert på plutonium¹⁰⁷. Efter pensioneringen sägs Mahmood och Majeed ha bedrivit biståndsverksamhet i Afghanistan och även träffat Usama bin Laden i samband med ett kvarnprojekt¹⁰⁸. Båda framställs som talibanvänliga. Pakistanska källor ger bilden av att man nu tidigt avslöjat al-Qaedas planer på att upprätta ett nukleärt forskningslaboratorium i Afghanistan. Som ett led i dessa planer ska alltså pakistanska talibanvänliga kärnfysiker ha kontaktats. Enligt uttalandet från den pakistanska säkerhetstjänsten ska ingen som för

¹⁰³ Kimberly Resch & Matthew Osborne, *WMD terrorism and Usama bin Laden – Special Report*, <http://www.cns.miis.edu/pubs/reports/binladen.htm>

¹⁰⁴ Eric Margolis, *Russia's "Lost" Luggage Could Be Deadly*, 1998-11-01, <http://www.foreigncorrespondent.com/archive/suitcase.html>

¹⁰⁵ *Kazakhstan denies truck concealed radioactive load*, Reuters, Tashkent, 2000-04-08

¹⁰⁶ Så kallat vapenuran för kärnvapentillverkning har en anrikningsgrad på 90%, dvs. uranet måste innehålla minst 90% av isotopen uran-235 medan reaktorbränsle har mycket lägre anrikningsgrad, ofta bara 3-4%.

¹⁰⁷ *Two pro-Taliban nuclear scientists reportedly held in Pakistan*, Kyodo, Islamabad, 2001-10-24

¹⁰⁸ Zahid Hussan, *Nuclear scientists met with bin Laden*, Associated Press, Islamabad, 2001-11-12 <http://www.chicagotribune.com/news/printedition/chi-0111120225nov12.story?coll=chi%2Dprintnews%2Dhed>

närvarande är verksam inom det pakistanska kärnvapenprogrammet besökt Afghanistan eller varit i direkt kontakt med al-Qaeda¹⁰⁹.

Det har uttryckts farhågor kring de pakistanska kärnvapnens säkerhet efter den 11 september eftersom det har funnits en rädsla att kärnladdningar skulle kunna falla i extremisters händer. Denna risk bedöms för närvarande som liten. Även om det kanske finns brister i den pakistanska säkerheten pekar det mesta på att det klyvbara materialet förvaras separat från övriga vapendelar, d v s för att få ett färdigt kärnvapen måste de ingående delarna hämtas från olika lagringsställen. Det är viktigt att påpeka att riskbedömningen om kärnvapnens säkerhet främst styrs av det inrikespolitiska läget i Pakistan och därför kan komma att snabbt förändras om situationen i landet ändras.

Efter Kabuls fall fann en reporter från The Times, i ett av talibanerna övergivet hus i centrala Kabul, vad som beskrevs som ritningar på en kärnladdning av plutonium¹¹⁰. Fyndet rapporterades också av BBC och beskrevs som ett bevis för att al-Qaeda kommit långt i sina nukleära ambitioner. Detta föranledde New Scientist att publicera en kommentar¹¹¹ om att det som BBC-reportern visat upp företedde vissa likheter med ett skämtsamt skrivet recept på en termonukleär laddning, som publicerades 1979 i den i forskarkretsar kända skämttidskriften The Journal of Irreproducible Results. Oavsett om detta är korrekt eller inte kan man konstatera att det knappast är tillgång till en detaljerad beskrivning som är den stora stöttestenen när det gäller att tillverka en kärnladdning. Trots allt har rätt mycket kring hemligheterna med konstruktionerna av de första laddningarna släppts i öppen litteratur sedan 1945. Det stora hindret för en aktör är i stället till exempel tillgången på klyvbart material av den kvalitet som krävs.

¹⁰⁹ *Pakistani scientists under investigation for taliban-bin Laden links*, Eurasianet, 2001-11-01, <http://www.eurasianet.org/departments/insight/articles/eav110101a.shtml>

¹¹⁰ Anthony Loyd, Bin Laden's nuclear secrets found, The Times, <http://www.thetimes.co.uk/article/0,,2001390014-2001395995,00.html>, 2001-11-15.

¹¹¹ Nicola Jones, Taliban nuclear documents mirror spoof article, New Scientist, <http://www.newscientist.com/news/news.jsp?id=ns99991584>, 2001-11-19.

Diskussion och slutsatser

Afghanistan

Det finns inte mycket tillförlitlig information rörande kemiska, biologiska och radiologiska/nukleära stridsmedel att tillgå när det gäller Afghanistan, bin Laden och al-Qaeda. De slutsatser som kan dras måste därför utgå från de ibland ganska spekulativa uppgifter som förekommit i media.

Flera amerikanska källor hävdar att det finns tillgång till olika typer av kemiska stridsmedel/ämnen i Afghanistan men dessa beskyllningar är oftast mycket allmänt hållna och utpekar sällan specifika kemiska ämnen eller geografiska platser. Talibanregimen nämns sällan i dessa sammanhang utan beskyllningarna gäller oftast bin Laden/al-Qaeda.

Det går inte att med ledning av tillgängliga öppna källor entydigt uttala sig om tillgången på kemiska stridsmedel eller giftiga kemikalier i Afghanistan men sammantaget verkar bin Laden/al-Qaeda upprepade gånger ha visat ett stort intresse för massförstörelsevapen. Det är sannolikt att mindre mängder kemiska stridsmedel, giftiga kemikalier eller toxiner finns i landet. Det är dock inte troligt att det finns större mängder kemiska stridsmedel. Enligt öppna källor har ett möjligt fynd av en mindre mängd kemiska stridsmedel gjorts. De påträffade ampullerna kan mycket väl ha varit avsedda för övningsändamål. Fyndplatsen överensstämmer med andra uppgifter om "NBC-träningsläger" i den aktuella regionen.

Med tanke på de bombattacker som gjorts av USA under oktober och november 2001 verkar det inte troligt att al-Qaeda i Afghanistan skulle ha någon möjlighet att planera eller genomföra en attack (mot utländsk trupp) i Afghanistan. En eventuellt pågående verksamhet med framställning o d måste ha blivit störd i samband med bombningarna. Det finns en möjlighet att al-Qaeda kan ha fört ut en mindre mängd N-, B- eller C-ämnen ur Afghanistan innan de amerikanska attackerna inleddes. Dessa ämnen skulle i så fall kunna användas vid småskaliga begränsade insatser utanför landet.

USA och Europa

De uppgifter som finns om de celler som identifierats i väst, indikerar att de opererar relativt självständigt. Flera av de planer på attentat som avslöjats i Europa visar att de skulle utföras mot mål i andra länder än cellens uppehållsland. Även de målval och typer av attentat som avslöjats visar på begränsade möjligheter till insatser. Att myndigheter endast hittat tillverkningsbeskrivningar av t ex sarin och ingen färdig nervgas tyder likaså på att innehav saknas, alternativt är litet. Några attentat med biologiska eller kemiska ämnen har heller inte genomförts i Europa. Mest sannolikt kan man anta att celler i Europa inte fått NBC-ämnen från Afghanistan utan haft för avsikt att framställa eller komma över ämnen på plats. Verksamheten i både USA och Europa kan också antas ha blivit störd för en tid framåt genom de gripanden som gjorts av polis på olika håll. Trots detta kan det finnas andra självständiga celler som ännu inte avslöjats och som planerar att utföra attentat, antingen i Europa eller i USA.

Bland terroristcellerna i USA verkar det ha funnits ett stort och långvarigt intresse för pesticider. Försöken att hyra eller köpa ett besprutningsflygplan ser ut att ha varit allvarligt menade. Det är oklart för författarna hur lätt det är att legalt eller illegalt komma över pesticider i USA. Anskaffningen av licenser för att köra fordon med Farligt gods i USA kan tyda på att man antingen planerat att komma över pesticider den vägen eller att det funnits planer på att utföra andra typer av attentat med industrikemikalier. En förare som kör ett fordon med "rätt" last har en stor mängd kemikalier som enkelt kan vidarebefordras till

exempelvis en terroristcell. Det allra enklaste skulle naturligtvis vara ett stjäla ett fordon, något som också hänt vid några tillfällen. Att det nu var flera personer som uppges ha skaffat licenser kan tyda på att flera samtidiga attentat planerades.

Möjligt innehav

Al-Qaeda och Usama bin Laden har utan tvekan kärnvapenambitioner och det är tänkbart att al-Qaeda förfogar över radioaktiva ämnen som skulle användas för utspridning genom exempelvis sprängning av en s k ”dirty bomb”. När det gäller klyvbart material är det likaså tänkbart att al-Qaeda förfogar över sådant, dvs. uran eller plutonium, men i så fall i små kvantiteter.

Det är mindre troligt att al-Qaeda förfogar över så stora mängder av klyvbart material att man idag skulle kunna tillverka ett primitivt kärnvapen och det är osannolikt att de har kommit över kärnvapen.

Det verkar dock stå rätt klart att varken al-Qaeda-anhängare i Afghanistan eller terroristceller i Europa eller USA förfogar över några stora kvantiteter av biologiska eller kemiska ämnen. Även om beskrivningar över toxicitet, tillverkning och utspridning hittats både i Europa och Afghanistan finns inga indikationer på att man själva lyckats tillverka något. Det stämmer i så fall väl överens med anskaffningsförsök av ämnen som Antrax och botulinustoxin. Några verifierade uppgifter om ett sådant innehav existerar inte.

Bedömda resurser

Av vad som kunnat utläsas av de öppna källorna framgår det att det troligtvis inte existerar någon stor produktionskapacitet. Däremot kan det möjligen finnas (eller ha funnits) enklare laboratorier i Afghanistan, där små mängder kan produceras i liten skala. Det finns inte heller belägg för att avancerade spridningsanordningar eller vapenbärare skulle finnas framtagna eller förvärvade. Det innebär att det inte borde finnas någon kapacitet för storskalig spridning av B- eller C-stridsmedel. Däremot kan det finnas små mängder för begränsade insatser i sabotagesyfte eller för att sprida terror. Om man utgår från att endast relativt enkla tekniker står till buds är det dock inte troligt att man kan producera B-stridsmedel i torr och finpulvriserad form. Även om det finns ett innehav av B- eller C-ämnena har tidigare studier och rapporter visat att själva utspridningen är ett problem.

Kunskapsnivå

Sannolikt finns inte riktigt rätt kunskapsnivå för att bedriva egen produktion av NBC-ämnena, varken i Afghanistan eller Europa/USA. Påståenden att al-Qaeda skickat folk till väst för utbildning tyder dock på intresse och en vilja att förvärva denna kunskap. Det intresse som har konstaterats finnas för biologiska ämnen gäller sådana som är ”mindre svårhanterliga” än andra organismer. Botulinustoxin är knappast något man själva kunnat framställa och ett innehav skulle innebära att toxinet kunnat införskaffas från annat håll. Det finns inga uppgifter att al-Qaeda försökt skaffa utgångsämnena till kemiska stridsmedel, utan snarare verkar man inrikta sig på ämnena som närmast kan klassas som industrikemikalier. De uppgifter som finns angående intresset för ovanstående typer av BC-ämnena tyder om de är riktiga på en ganska låg kompetensnivå.

Slutsatser

Författarna anser att det är sannolikt att al-Qaeda kan ha tillgång till mindre mängder radioaktivt material, biologiska eller kemiska ämnen. Man kan möjligen utföra mindre

attentat i slutna utrymmen med kemiska stridsmedel eller andra kemikalier. Det är också tänkbart att al-Qaeda har kunnat komma över antrax.

Det är också vår mening att al-Qaeda inte har tillgång till speciella vapen för utspridning, man kan eventuellt konvertera t ex en fosforgranat till användning med sarin i stället. Det mest sannolika är att de använder sig av primitivare utspridningsmetoder, t ex kemikalier i ventilationssystem, antraxbrev, sprängning av tankbil, dirty bombs med radioaktivt material, utspridning av toxiner eller kemikalier i mat. Attentat i stil med antraxbrev i USA är något som mycket väl skulle ha kunnat utföras av en enstaka al-Qaeda-anhängare eller en cell.

En attack behöver inte vara så tekniskt effektiv i nuläget, så även ett litet attentat med få skadade och döda kan ge tillräckliga psykologiska effekter i form av panik och osäkerhet, mycket p g a av det upphaussade läget i media. Al-Qaeda har med attentaten i USA 2001 visat att de är beredda att offra sina egna liv i ett attentat och det finns en uttalad vilja både att skaffa och använda sig av NBC-ämnena.

Bibliografi

- 10 Downing Street, *Responsibility for the terrorist atrocities in the United States*, 2001-10-04
- ABC NEWS, *Terror Suspect*, 1999-09-11,
http://abcnews.go.com/sections/world/dailynews/transcript_binladen_981228.html
- AFP, *Guam governor announces alleged Bin Laden threat of chemical attack*, 2000-12-21
- Al-Haya, *Bin-Ladin group seen as 'primary terrorist threat' to Sidney Olympic Games*, 2000-07-04
- Alibek, Ken och Handelman, Stephen, *Biohazard*, Hutchinson, London, 1999 (Bok)
- ASA Newsletter (The), *Yugoslav Chemical Warfare Capability. Mostar's History of Chemical Weapon Research, Development, Production: What, When, Where, How Much?*, 1999, nr 2,
<http://www.asanltr.com/newsletter/99-2/articles/992a.htm>
- Bamber, David, Chris Hastings och Rajeev Syal, *Bin Laden British cell planned gas attack on European Parliament*, The Telegraph, 2001-09-16
- Barry, John, Christopher Dickey och Steve Levine, *Making a symbol of terror*, Newsweek, 1999-03-01
- BBC News, *US mistaken in bombing*, 1999-05-05
- BBC Summary of World Broadcasts. *Ugandan paper reports effects of "chemical" attack on Sudan-DR Congo border*, 1999-08-09, (originalkälla: The New Vision, Kampala, 99-08-06)
- BBC Worldwide Monitoring, *Belgium jails islamists for criminal conspiracy*, 1999-05-15
- Biological Weapons News, *Al-Qa'eda may lack means to attack biochemically*,
<http://biologicalweapons.newstrove.com/>
- Bodansky, Yossef, *bin Laden, The man who declared war on America*, Forum/Prima Publishing, 1999, ISBN 0-7615-1968-8
- CNN, *FBI imposes new restrictions on crop-dusters*, 2001-09-23
- Corrieri della Sera, 1998
- CRS Report for Congress, *Terrorism: near Eastern groups and state sponsors*, 2001-09-10
- Crumley, Bruce, *Law enforcement. Breaking a web. Cross-border cooperation foils a multicell network aimed at U.S. targets in Europe*, TIME, 2001-10-08
- Curl, Joseph, *Bush tells of nuclear threat*, The Washington Times, 2001-11-07
- Department of State, *Foreign Terrorist Organizations. Designations by Secretary of State Madeleine Albright*, 1999-10-08
- Dolnik, Adam, *America's worst nightmare? Usama bin Laden and weapons of mass destruction*, Nonproliferation And Arms Control Hotline, 2001-09-12,
<http://www.ceip.org/files/projects/npp/resources/America's%20Worst%20Nightmare%20Usama%20bin%20Laden%20and%20Weapons%20of%20Mass%20Destruction.pdf>
- Eggen, Dan och Brooke A. Masters, *FBI alerts hazardous material haulers*, Washington Post, 2001-09-26
- Eland, Ivan, Director of Defense Policy Studies, Cato Institute, *U.S. Ignores Bio-Threat at Its Peril*,
<http://catoinstitute.com/current/terrorism/pubs/eland-011008.htm>

ERRI Risk Assessment Services, *ERRI terrorist group profile – special report. Usamah bin Mohammad bin Laden (Usama bin-Laden)*, 1998-06-30, www.emergency.com/bldn0798.htm

Eurasianet, *Pakistani scientists under investigation for taliban-bin Laden links*, 2001-11-01, <http://www.eurasianet.org/departments/insight/articles/eav110101a.shtml>

Expressen, *Terroristerna tillverkade kemiska vapen*, 1998-03-18

FBI Websites Document Evidence Against Bin Laden, <http://usinfo.state.gov/topical/pol/terror/99129502.htm>

FBI, *Most wanted terrorists, Ayman al-Zawahiri*, <http://www.fbi.gov/mostwant/terrorists/teralzawahiri.htm>, 2001-10-19

Fedorov, Lev, *Chemical Weapons in Russia: History, Ecology, Politics*, Moscow Center of Ecological Policy of Russia, 1994-07-27. Se till exempel http://www.fas.org/nuke/guide/russia/cbw/jptac008_194001.htm

Finn, Peter och Sarah Delaney, *Al Qaeda's tracks deepen in Europe*, Washington Post, 2001-10-22

FN, <http://www.un.org/Depts/dda/WMD/treaty/>

FOA, *FOA orienterar om Kärnvapen*, ISBN 91-7056-076-5, 1990

Gannon, Kathy, *Taliban clears bin Laden of charges*, Associated Press, 1998-11-20

Gertz, Bill, *Terrorists could use massdestruction arms*, The Washington Times, 2001-09-27

Graff, James, *The European connection. Hate club*, TIME, 2001-11-05

Grunwald, Michael och Vernon Loeb, *Charges filed against Bin Laden*, Washington Post, 1998-11-05

Grunwald, Michael, *Bin Laden associate indicted for perjury*, Washington Post, 1998-09-22

Guardian Unlimited, *Nerve gas find at camp*, 2001-11-20, <http://www.guardian.co.uk/afghanistan/story/0,1284,602624,00.html>, 2001-11-21)

Hedges, Chris, *Defectors cite Iraqi training for terrorism*, The New York Times, 2001-11-08

Hoffman, Lisa, *U.S. military has number of targets in Afghanistan*, Scripps Howard News Service, 2001-09-25, <http://www.tcpalm.com/specialedition/attack/topstories/25v405.shtml>
<http://www.southam.com/windsorstar/news/010926/846124.html>

Hussan, Zahid, *Nuclear scientists met with bin Laden*, Associated Press, Islamabad, 2001-11-12 <http://www.chicagotribune.com/news/printedition/chi-0111120225nov12.story?coll=chi%2Dprintnews%2Dhed>

Institute of Peace and Conflict Studies, International Terrorism, *Usama bin Laden and Weapons of Mass Destruction*, <http://www.ipcs.org/issues/articles/489-ter-kapila.html>

Interfax Presidential Bulletin Report, *Sending Troops to Afghanistan Unacceptable for Russia – Putin*, 2001-11-08

Janes's Intelligence Review, *CWclouds loom over war in Sudan*, 1999-10-01

Jacquard, Roland, *The Guidebook of Jihad*, TIME, 2001-10-29

Jones, Nicola, *Taliban nuclear documents mirror spoof article*, New Scientist, <http://www.newscientist.com/news/news.jsp?id=ns99991584>, 2001-11-19.

Keller, Matt, *US forces search for chemical weapons*, AP, 2001-11-22

- Kelley, Jack, *U.S. IDs possible sites for retaliation*, USA TODAY, 2001-09-17
- Knip Karel, *Yugoslavia has a long-standing poison gas program*, NRC Handelsblad, 1999-04-24
- Langton, James, *US on highest of alert*, Associated Newspapers Ltd, 2001-09-26
- Leader, Stefan och Aaron Danis, *Tactical insights from the trial*, JANE'S Intelligence Review, 2001-08
- Loma Linda University, *Loma Linda University partners with Kabul University in reorganizing and reopening its school of medicine*, <http://www.llu.edu/news/today/aug2301/llu.html>.
- Los Angeles Times, *Getting Ahead of Bioterror*, 2001-09-24,
- Loyd, Anthony och Martin Fletcher, *bin Laden's poison manual*, The Times, 2001-11-16
- Loyd, Anthony, *Bin Laden's nuclear secrets found*, The Times, <http://www.thetimes.co.uk/article/0,,2001390014-2001395995,00.html>, 2001-11-15.
- Lundin, Tomas, *29-årig student tros ha planerat självmordsdåd*, Svenska Dagbladet, 2001-10-25
- Macaskill, Mark och Nicholas Rufford, *London-based muslims calls for holy war*, Sunday Times, 1999-09-05
- Margolis, Eric, *Russia's "Lost" Luggage Could Be Deadly*, 1998-11-01, <http://www.foreigncorrespondent.com/archive/suitcase.html>
- McCloud, Kimberley och Matthew Osborne, *WMD terrorism and Usama bin Laden. Special report*. CNS Report, Center for Nonproliferation Studies, Monterey Institute of International Studies, 2001-03-14
- McGeary, Johanna och David Van Biema, *Inside the conspiracy. The new breed of terrorist*, TIME, 2001-09-24
- Military.com, *U.S. Has Bombed Suspected Weapons of Mass Destruction Sites*, Military.com, 2001-11-12, <<http://www.military.com/Content/MoreText/1,11308,127,00.html?cat=LEADSTORY1>>
- Miller, Judith, *Afghan plant has potential worrying Bush*, The New York Times, 2001-09-28
- Mir, Hamid, *Osama claims he has nukes: If US uses N-arms it will get same response*, Dawn the Internet Edition, 2001-11-10, <http://www.dawn.com/2001/11/10/top1.htm>
- Moscoso, Eunice och Rebecca Carr, *Deadly cargo probe nets 10*, The Atlanta Journal-Constitution, 2001-09-27
- Myers, Steven Lee, *U.S. warns terrorism against Americans may be imminent in Mideast*, The New York Times, 1998-12-16
- Neumeister, Larry, *Alleged aide to bin Laden indicted*, Associated Press, 1999-01-07
- OPCW, <http://www.opcw.org>
- Open Source Information Report, *Bin-Ladin group seen as 'primary terrorist threat' to Sidney Olympic games*, 2000-07-05
- Port, Bob och Greg B. Smith, *Suitcase bomb' allegedly sought*, The Seattle Times, 2001-10-03
- Pravda, *Russia's Education Ministry to cooperate with Afghanistan*, 2001-07-05

Preparatory Commission for the Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty, <http://www.ctbto.org/>

Pyes, Craig och Sebastian Rotella, *Group suspected of plot on U.S. embassy in Paris*, Los Angeles Times, 2001-09-16

ReliefWeb, *Afghanistan and region: Growing humanitarian needs outpace ongoing aid programmes*, Update No 22/2001, (Afghanistan No.5), SN 97, 2001-10-17, <http://www.reliefweb.int/w/rwb.nsf/6686f45896f15dbc852567ae00530132/686422292b70256a85256ae800570552?OpenDocument>

Resch, Kimberly & Matthew Osborne, *WMD terrorism and Usama bin Laden – Special Report*, <http://www.cns.miis.edu/pubs/reports/binladen.htm>

Reuters, *Kazakhstan denies truck concealed radioactive load*, Tashkent, 2000-04-08

Reuters, *Turkish police detain suspects selling uranium*, Istanbul, 2001-11-07

RFE/RL, *Russian smallpox virus may have been sold to terrorists*, 2001-11-09

Risen, James and Judith Miller, *Al Qaeda Sites Point to Tests of Chemicals*, New York Times, 2001-11-11, <http://www.nytimes.com/2001/11/11/international/11TERR.html>

Robert Windrem, *Bin Laden goes after big guns, U.S. spy satellites uncover weapons lab in Afghanistan*, NBC News, 2000-06-15, <http://www.afgha.com/sections.php?op=printpage&artid=112><http://>

Rock, Lucy, *The link. Bin Laden bought anthrax by mail order for £2,500*, The Mirror, 2001-11-12

Royal Canadian Mounted Police, <http://www.rcmp-grc.gc.ca/news/nr-99-33.htm>

Shadid, Anthony, *Specialists weigh new Bin Laden threat*, The Boston Globe, 2001-09-14

Shalal-Esa, Andrea, *Attack on US raises spectre of germ war, or worse*, Reuters, 2001-09-15, <http://www.hindustantimes.com/nonfram/180901/detAME29.asp>

Stone, Andrea och Sharp, Deborah, *U.S. locates possible weapons labs*, USATODAY.com, 2001-11-27, <http://www.usatoday.com/news/attack/2001/11/28pentagon-usat.htm>

STRATFOR, Strategic Forecasting, *Al Qaeda's Egyptian Leaders*, 2001-10-18, www.stratfor.com

The News International, Pakistan, *Al-Qaeda tried to get nuclear material*, 2001-10-16

The Sunday Telegraph, *Bin-Ladin fighters train in UK*, 1999-11-07

The Times of India, *US on alert for possible chemical attacks*, 2001-10-02

The Washington Times, *Convicted terrorist testified on deadly training*, 2001-09-27

Theimer, Sharon, *Chemical weapons training revealed*, Associated Press, 2001-09-25

TIME, Cohen, Adam, *Who funds the terror? Following the money*, 2001-10-08

TIME, *Osama's world*, 2001-09-24

Two pro-Taliban nuclear scientists reportedly held in Pakistan, Kyodo, Islamabad, 2001-10-24

United States district court, Southern district of New York: *United States of America v. Usama bin Laden et al.* S(9) 98 cr. 1023 (lbs)

U.S. Department of State, *Patterns of Global Terrorism 2000*, <http://www.state.gov/s/ct/rls/pgtrpt/2000/>

Västerbottens-Kuriren, *Usama bin Ladins "ÖB" dödad*, 2001-11-17

Venter, Al J., *Elements loyal to Bin Laden acquire biological agents 'through the mail'*, Jane's Intelligence Review, August 1999

Walker, Tom, Grey, Stephen och Fielding Nick, *Bin Ladens camps reveal chemical weapon ambitions – al-Qaeda's secrets – war on terrorism*, Sunday Times, 2001-11-25

Washington Post, *CIA: Bin Laden could strike at U.S.*, 1998-11-06

Washington Post, *German court frees terror suspect*, 2001-10-30

Washington Post, *Sudan Plant's Tie With bin Laden Disputed*, 1998-10-22

Washington Post, *Suspected bin Laden aide turned in*, 1998-12-20

Washington Post, *U.S. Strikes Terrorist-Linked Sites*, 1998-08-21

Weiss, Rick och Justin Blum, *Suspect may have wanted to buy plane*, Washington Post, 2001-09-25

Windrem, Robert, *Bin Laden goes after big guns*, NBC News, 2000-05-15

Bilaga 1 - Sammanfattning av påstått innehav och intresse

Nedan redovisas information som publicerats i pressen och som har anknytning till Usama bin Laden och al-Qaeda. I denna bilaga har ingen värdering gjorts angående trovärdigheten utan uppgifterna återges såsom de presenterats i media.

- 22 september 1998 Rapporterades att Wadiah el Hage, med anknytning till al-Qaeda, åtalats i USA för falskt vittnesmål. Åklagare undersökte om mannen möjligtvis försökt hjälpa bin Laden att skaffa kemiska vapen¹.
- 1998 Under rättegången efter attentaten mot amerikanska ambassaderna i Kenya och Tanzania vittnade Jamal Ahmed Mohamed Al-Fadl, tidigare medlem i al-Qaeda, att han fått 10000 dollar för att förhandla med en sudanesisk militär som erbjöd sig att sälja uran till al-Qaeda för 1,5 miljon dollar. Det är okänt om affären genomfördes. Al-Fadl berättade också att gruppen försökte hjälpa National Islamic Front i Sudan att tillverka kemiska vapen som skulle användas i ett inbördeskrig mot kristna styrkor i södra Sudan².
- 1999 Ahmed Ibrahim al-Najjar, ledare i Egyptian Jihad och dömd till livstids fängelse berättade i november 2001 i en domstol i Egypten att bin Laden köpte antraxsporer 1999 genom den muslimska separatistgruppen Moro Front i Indonesien. Bakterierna ska ha kommit från en anläggning i Sydostasien och kostat £2500. För £5000 ska han ha köpt e-coli och salmonellabakterier från Tjeckien och andra stater i östra Europa³.
- Augusti 1999 Rapporterades att Islamic Jihad i Egypten lyckats köpa antrax från ett ej namngivet östasiatiskt land⁴.
- 7 november 1999 Rapporterades att en algerier som återvände till Storbritannien efter tre månaders träning för mujahedin i Afghanistan, berättade att han lärt sig hur man förgiftar fängelsevakter⁵.
- December 1999 Information om toxiner hittades på krypterade hårddiskar i datorer som beslagtogs hos bin Ladens medhjälpare i Jordanien. Enligt uppgifter ska terroristerna ha planerat en våg av terror, dock inte verifierat med toxiner, inför millennieskiftet vid tre platser som brukar besökas av amerikaner⁶.

¹ Michael Grunwald, *Bin Laden associate indicted for perjury*, Washington Post, 1998-09-22

² Kimberley McCloud och Matthew Osborne, *WMD terrorism and Usama bin Laden. Special report*. CNS Report, Center for Nonproliferation Studies, Monterey Institute of International Studies, 2001-03-14

³ Lucy Rock, *The link. Bin Laden bought anthrax by mail order for £2,500*, The Mirror, 2001-11-12

⁴ Al J Venter, *Elements loyal to Bin Laden acquire biological agents 'through the mail'*, Jane's Intelligence Review, August 1999

⁵ *Bin-Ladin fighters train in UK*, The Sunday Telegraph, 1999-11-07

⁶ Robert Windrem, *Bin Laden goes after big guns*, NBC News, 2000-05-15

Bilaga 1

April 2000	Mohamed Atta gjorde en förfrågan hos U.S. Department of Agriculture angående ett lån för att köpa ett besprutningsflygplan ⁷ .
15 juni 2000	Rapport om att bin Laden inrättat ett hemligt laboratorium i Afghanistan, enligt uppgifter inte mer avancerat än det som finns i skolornas kemisalar. Enligt samma rapport måste "bin Laden lyckas skaffa något annat än toxiner" ⁸ .
5 juli 2000	Rapport om att vapenförsäljare skaffat biologiska vapen från Kazakstan till bin Laden ⁹ .
21 december 2000	Hot mot flygplatsen i Guam om att sprida ut VX på julafton om "inte USA slutade skada afghansk befolkning och dess allierade". Om uppmaningen ignorerades skulle VX spridas ut även den 1 januari 2001 ¹⁰ .
December 2000	Enligt en poliskälla i Storbritannien fanns underrättelser strax före jul om att ett attentat skulle utföras i London. Ingenting inträffade ¹¹ .
Februari 2001	Mohamed Atta och flera andra personer gjorde upprepade besök hos Belle Glade State Municipal Airport i Florida, där de ställde frågor om bränsle- och kemikaliekapacitet för besprutningsflygplan och om hur svårt det är att flyga flygplanen ¹² .
18 februari 2001	Polisen avslöjade en "terroristplan" att sprida sarin i Londons tunnelbana. Vid en husrannsakan hittades beskrivningar över tillverkning och utspridning av sarin. Planen var knuten till ett stort vapenfynd i Tyskland i december 2000, då polisen i Frankfurt grep fyra utlänningar med anknytning till Usama bin Laden ¹³ .
Juli 2001	Ahmed Ressam ¹⁴ , en dömd terroristkollaboratör vittnade att han under 1998 tillbringade sex månader i ett träningsläger i Khalden, Afghanistan, där han lärde sig att sprida ut cyanid i ventilationssystem ¹⁵ . I lägret ska han också ha fått bevittna när en hund placerades i en låda och utsattes för cyanid och svavelsyra. Han fick även lära sig blanda gift med oljiga substanser som skulle smetas på dörrhandtag och få den som

⁷ *FBI imposes new restrictions on crop-dusters*, CNN, 2001-09-23

⁸ Robert Windrem, *Bin Laden goes after big guns*, NBC News, 2000-05-15

⁹ Open Source Information Report, *Bin-Ladin group seen as 'primary terrorist threat' to Sidney Olympic games*, 2000-07-05

¹⁰ *Guam governor announces alleged Bin Laden threat of chemical attack*, AFP, 2000-12-21

¹¹ Chris Hastings och David Bamber, *Police foil terror plot to use sarin gas in London*, Telegraph, 2001-02-18

¹² *FBI imposes new restrictions on crop-dusters*, CNN, 2001-09-23

¹³ Chris Hastings och David Bamber, *Police foil terror plot to use sarin gas in London*, Telegraph, 2001-02-18

¹⁴ Ahmed Ressam är en algerier, bosatt i Montreal, Kanada, blev stoppad i december 1999 när han försökte ta sig in i Washington State via färja från British Columbia. I bilen hade han material för bombtillverkning. Utredare sade att Ressam var delaktig i en större plan att bomba amerikanska mål under milleniefirandet. Ressam påstås ha anknytning till GIA i Algeriet. (Convicted terrorist testified on deadly training, AP, 2001-09-27)

¹⁵ The Times of India, *US on alert for possible chemical attacks*, 2001-10-02

	vidrörde dem att dö av toxiner ¹⁶ .
Veckorna före 11 september 2001	Mer än ett dussin män från Mellanöstern besökte regelbundet ett företag som sysslar med besprutning från flygplan. Männerna var intresserade av hur mycket bränsle och kemikalier som kunde föras med i ett besprutningsflygplan ¹⁷ .
11 september 2001	Attentat mot Pentagon och World Trade Center
14 september 2001	Rapporteras att bin Laden ("denna vecka") ska ha varnat att "tusentals hängivna muslimer tränats i kemisk, biologisk och nukleär krigföring och är redo att bli martyrer". "De har stor vetenskaplig och militär förmåga när det gäller områdena kemisk, biologisk och nukleär krigföring" ¹⁸ .
17 september 2001	Gripande i London av sex personer som planerat att döda alla EU-parlamentariker genom att sprida sarin i parlamentsbyggnaden i Strasbourg i februari 2001 ¹⁹ .
25 september 2001	Rapporteras att en misstänkt som gripits av amerikansk polis hade laddat ner information från Internet angående utspridning av pesticider eller besprutning av grödor från flygplan.
26 september 2001	Rapporteras att 20 personer åtalats för att genom bedrägeri skaffat sig licenser att transportera farligt gods.
27 september 2001	Rapporterades om "nya underrättelserapporter att bin Laden och al-Qaeda försöker skaffa sig material för NBC-vapen genom ryska organiserade kriminella grupper". Enligt samma rapport sägs också att bin Laden har hemliga vapenlaboratorier i Afghanistan, där terrorister arbetar med nukleära vapen ²⁰ .
28 september 2001	Rapporterades att Bush-administrationen var oroade över en anläggning i Kabul, Afghanistan, där antraxvaccin framställs. Anläggningen producerar årligen ca 10 000 av de 20 miljoner doser som behövs i Afghanistan. Enligt uppgifter försökte administrationen ta reda på om anläggningen kan producera biologiska vapen ²¹ .
1 oktober 2001	"Afghanistan har tillgång till kärnvapen och tvekar inte att använda dem om landet utsätts för kärnvapenanfall". Uttalande av vicepresidenten i landets prästråd, Hafiz Hussain Ahmed, som intervjuats för brittiska Daily Mirror. Vapnen ska ha köpts vid Sovjetunionens fall och "Talibanerna har stora lager", säger Hafiz Hussain Ahmed.

¹⁶ *Convicted terrorist testified on deadly training*, The Washington Times, 2001-09-27

¹⁷ Johanna McGeary och David Van Biema, *Inside the conspiracy. The new breed of terrorist*, TIME, 2001-09-24

¹⁸ Anthony Shadid, *Specialists weigh new Bin Laden threat*, The Boston Globe, 2001-09-14

¹⁹ David Bamber, Chris Hastings och Rajeev Syal, *Bin Laden British cell planned gas attack on European Parliament*, The Telegraph, 2001-09-16

²⁰ Bill Gertz, *Terrorists could use massdestruction arms*, The Washington Times, 2001-09-27

²¹ Judith Miller, *Afghan plant has potential worrying Bush*, The New York Times, 2001-09-28

Bilaga 1

- 16 oktober 2001 Al-Qaeda påstås i en artikel i The News International (Pakistan) ha försökt komma över nukleärt material i vapenklass med hjälp av ryska maffian. Friedrich Steinhäusler, specialist på vapenkontroll vid Stanford University, säger i en intervju att "flera kilo höganrikat uran från Ryssland hade beslagtogs i Prag i samband med affären"²²
- 24 oktober 2001 Två protalibanska pakistanska kärnvapenforskare sägs ha gripits för sitt samröre med talibanregimen i Afghanistan²³.
- 25 oktober 2001 Rapporteras att en turkisk student, Harun Aydin, greps på flygplatsen i Frankfurt på väg till Iran. Han hade "skyddskläder och skyddsmask mot biologiska stridsmedel, en CD med instruktioner för 'Guds krigare' och ett avskedsbrev" i bagaget. Mannen är svåger till "kalifen från Köln", Metin Kaplan, som sägs ha träffat bin Laden 1997²⁴. Aydin släpptes den 30 oktober. Enligt Washington Post ska han också ha haft utrustning som kan användas för att göra en detonator²⁵.
- 6 november 2001 Polisen i Istanbul grep två turkar för försök att sälja "vapenuran" till hemliga agenter i Istanbul. De misstänkta hade gått med på att sälja cirka 1,2 kg (2,56 pounds) uran i en kvalitet som skulle gå att använda för att tillverka ett nukleärt vapen²⁶.
- 8 november 2001 New York Times rapporterade att två irakiska avhoppare avslöjat att de arbetat i ett läger i Salman Pak, Irak, där de tränat muslimska terrorister. Enligt avhopparna fanns inom området en strängt bevakad byggnad där irakiska forskare under ledning av en tysk, producerar biologiska ämnen²⁷.

²² *Al-Qaeda tried to get nuclear material*, The News International, Pakistan, 2001-10-16

²³ *Two pro-Taliban nuclear scientists reportedly held in Pakistan*, Kyodo, Islamabad, 2001-10-24

²⁴ Tomas Lundin, *29-årig student tros ha planerat självmordsdåd*, Svenska Dagbladet, 2001-10-25

²⁵ *German court frees terror suspect*, Washington Post, 2001-10-30

²⁶ Joseph Curl, *Bush tells of nuclear threat*, The Washington Times, 2001-11-07

²⁷ Chris Hedges, *Defectors cite Iraqi training for terrorism*, The New York Times, 2001-11-08

Bilaga 2 - Terroristorganisationer med påstådd anknytning till Usama bin Laden och al-Qaeda

Nedan redovisas mycket kortfattat några av de terroristorganisationer som påstås ingå i bin Ladens nätverk. För en utförligare beskrivning hänvisas till CRS Report for Congress, *Terrorism: near Eastern groups and state sponsors*, 2001-09-10 TIME, 2001-10-08, *Who funds the terror? Following the money*. U.S. Department of State, *Patterns of Global Terrorism 2000*, <http://www.state.gov/s/ct/rls/pgtrpt/2000/> Department of State, *Foreign Terrorist Organizations. Designations by Secretary of State Madeleine Albright*, 1999-10-08

Abu Sayyaf (ASG) (Al Harakat al Islamiyya), Filippinerna

- Mål:** En oberoende muslimsk stat i västra Mindanao and Sulu-arkipelagen.
- Beskrivning:** Den minsta och mest radikala muslimska gruppen i södra Filippinerna. Splintergrupp från Moro National Liberation Front 1991. En del av medlemmarna har studerat eller arbetat i Mellanöstern och utvecklat band till arabiska Mujahedin då de tränat och deltagit i strider i Afghanistan.
- Aktiviteter:** I oktober 2001 höll gruppen på cirka 300 personer 18 utländska medborgare som gisslan, däribland ett amerikanskt par. Gruppens frekventa gisslantagande har inbringat miljontals dollar i lösensummor. Filippinska myndigheter har gjort ett uttalande att bin Laden förser gruppen med vapen.

Al-Gama'a al-Islamiyya (Islamic Group (IG)), Egypten

- Mål:** Vill ersätta den egyptiska västvänliga regeringen med en muslimsk stat.
- Beskrivning:** Egyptens starkaste militanta grupp. Aktiva sedan 70-talet. Har ställt sig bakom bin Ladens fatwa i februari 1998 med upprop för attacker mot amerikanska civila. Offentligt förnekar de att de stöder bin Laden.
- Aktiviteter:** Har inte genomfört några attacker i Egypten sedan 1998. Specialiserade på väpnade attacker mot egyptiska regeringstjänstemän, kristna och egyptiska opposanter mot muslimsk extremism före 1998. Attacker mot turister i Egypten, där särskilt attacken i november 1997 i Luxor fått uppmärksamhet. Har också tagit på sig ansvaret för mordförsöket i juni 1995 mot Egyptens president Hosni Mubarak i Addis Adebba, Ethiopia.

Bilaga 2

Al-Jihad (Egyptian Islamic Jihad, Jihad Group, Islamic Jihad), Egypten

Mål: Vill ersätta den egyptiska västvänliga regeringen med en muslimsk stat.

Beskrivning: Muslimsk extremistgrupp som varit aktiva sedan slutet av 70-talet. Verkar vara delad i två faktitioner, den ena ledd av Ayman al-Zawahiri (befinner sig i Afghanistan) och den andra, Vanguard of Conquest, ledd av Ahmad Husayn Agiza (1999).

Aktiviteter: Attacker mot amerikanska och israeliska intressen i Egypten och andra länder. Specialiserad på väpnade attacker mot egyptiska regeringstjänstemän och bilbomber mot officiella byggnader. Ansvarig för mordet 1981 på Anwar Sadat, mordförsök på inrikesminister Hassan al-Alfi 1993 och premiärminister Atef Sedky 1993. Har inte genomfört några attacker i Egypten sedan 1993. Ansvarig för bombattentat mot egyptiska ambassaden i Islamabad 1995. Ett planerat attentat mot amerikanska ambassaden i Albanien förhindrades 1998.

Armed Islamic Group (GIA) (Groupement Islamique Arme), Algeriet

Mål: Störta den algeriska regimen och ersätta den med en muslimsk stat.

Beskrivning: GIA inledde sina aktiviteter i början av 1992.

Aktiviteter: Frekventa attacker mot civila, journalister och utländska medborgare. Sedan september 1993 har över 100 européer dödats i Algeriet.

Kapning 1994 av ett Air France-flygplan i Algeriet med avsikt att störta med det i centrala Paris. Alla kapare dödades av fransk kommandotrupp när planet gick ned för att tanka i Marseille. Vid efterföljande bombattentat i Paris, försökte de bland annat spränga tunnelbanestationen St. Michel.

The Salafi Group for Call and Combat (GSPC) är en utbrytargrupp som bildades omkring 1998. Den bedöms nu vara den effektivaste av de beväpnade grupper som finns i Algeriet.

Harakat al-Mujahedin (HUM) (Harakat ul-Ansar, HUA, Al-Hadid, Al-Faran), Pakistan

Mål: Stoppa den indiska kontrollen över Kashmir.

Beskrivning: Muslimsk militant grupp, baserad i Pakistan med huvudsakligt operationsområde i Kashmir. Står bakom bin Ladens fatwa (1998) och har drivit träningsläger i östra Afghanistan.

Aktiviteter: Gruppen har tagit på sig ansvaret för mord på indiska militärer och civila men förnekar att de är en terroristorganisation. De får donationer från araber i Gulfområdet och sägs ha träningsläger i Afghanistan. Enligt U.S. State Department har gruppens förre ledare band till bin Laden.

Islamic Army of Aden Jaish Aden Abin al Islami, Jemen

Mål: Förespråkar införlivandet av muslimsk lagstiftning i Jemen och indragande av sanktioner mot Irak. Motsätter sig amerikanskt användande av hamnar och baser i Jemen.

Aktiviteter: Uppmärksammades första gången 1998 då de kidnappade 16 turister i Jemen. Gruppens ledare vid den tiden, Zein al-Abidine al-Midhar, erkände kidnappningen och avrättades i oktober 1999. Islamic Army of Eden är en av de grupper som tog på sig ansvaret för attentatet mot *U.S.S Cole* i Aden i oktober 2000. Vissa experter tror inte att gruppen som helhet har nära förbindelser med bin Laden och att gruppen därför inte är den som ligger bakom attacken.

Islamic Movement of Uzbekistan (IMU) Centralasien, främst området i och runt Ferganadalen där Uzbekistan, Kirgistan och Tajikistan har landområden.

Mål: Ursprungligen att störta Islam Karimovs regim i Uzbekistan och upprätta en muslimsk stat. På senaste tiden har dock målet breddats till att upprätta en pancentralasiatisk muslimsk stat. I samband med detta har man bytt namn till Islamic Party of Turkestan.

Aktiviteter: IMU har de tre senaste somrarna gjort raider både mot Kirgistan och Uzbekistan i och omkring Ferganadalen. Juma Namangani, en av ledarna för IMU, deltog i inbördeskriget i Tajikistan och rapporteras där ha skaffat sig en fristat i en isolerad dal. Tros vara ansvariga för fem bilbomber i Tashkent i februari 1999. Tog gisslan vid flera tillfällen 1999 och 2000. (Fyra japanska geologer och åtta soldater från Kirgistan i augusti 1999 samt fyra amerikanska medborgare som klättrade i bergen i augusti 2000.)

Bilaga 2

- Jaish-e-Mohammed (JEM)** (Army of Mohammed), Pakistan
- Mål: Att införliva Kashmir med Pakistan.
- Beskrivning: Radikal splintergrupp från HUM som formerades av Masood Azhar i februari 2000. Politiskt allierade med bin Laden och talibanregimen. Tros få en del ekonomiska medel från bin Laden.
- Aktiviteter: Ledaren Masood Azhar släpptes från fängelse i Indien i December 1999, utväxlad mot 155 kidnappade flygvärdinnor från Indian Airlines i Afghanistan. Kidnappning 1994 av amerikaner och briter i New Delhi och västerlänningar i Kashmir i juli 1995. I juli 2000 misslyckades en granatattack mot en minister i Srinagar, India. Flera attacker i Indien i december 2000. (En granatattack mot en busshållplats i Kupwara där 24 personer skadades, en attack mot en marknadsplats i Chadoura, Indien, skadade 16 personer och två bomber dödade 21 personer i Qamarwari och Srinagar).
-
- Moro National Liberation Front (MNLF)** Filippinerna
- Mål: Ett självständigt muslimskt område i delar av Mindanao.
- Beskrivning: Aktiva sedan slutet av 60-talet, mestadels med strider mot regeringsstyrkor.
- Aktiviteter: De våldsammaste striderna skedde 1973-75 då ca 50000 militärer och civila dödades. Striderna ebbade därefter ut och 1977 MNLF formerades Moro Islamic Liberation Front (MILF) ur MNLF av Hashim Salamat och etniska maguindanaoer från Mindanao. MILF förespråkar en moderat och försonligare närmande mot regeringen. 1990 installerades officiellt en autonom region för muslimska Mindanao. MNLF som inte erkänt denna region har inte visat några tecken på att ge efter och sa att de fortsättningsvis också skulle behålla militära och politiska styrkor i södra Filippinerna.